VIENYBĖ

LXIX M. 42 N. 412 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y. 1955 M. LAPKRIČIO (NOV.) 4 D. KAINA 10c.

DABAR

Jiems pasitraukus
Ar tai sveikintina
Galima ir negalima
"Spangas vairuoja"

JUOZAS TYSLIAVA

Ir "velnio advokatui" leistina kalbėti, ar ne?

Gal šių žodžių autorius klysta, bet jam atrodo, kad Tautinio Sąjudžio ir Laisvės Kovotojų Sąjungos pasitraukimas iš Vliko yra traukimasis iš karo fronto.

Tegu tame Vyriausiame Lietuvos Išlaisvinimo Komitete nėra taip, kaip turėtų būti, arba kaip šių organizacijų vadai norėtų.

Bet ar jie, pasitraukę, jį pagerins?

Nei pagerins, nei pagaliau, atskirai dirbdami tą patį Lietuvos vadavimo darbą, jie privers jį užsidaryti.

Skaldydamiesi ir kovodami, mes tikriausiai nepagreitinsime tėvynės išlaisvinimo.

***

Ima baimė, kad po šio pasitraukimo gali įvykti kitas — pasitraukimas visu frontu.

Ne paslaptis, kad kai kurie tautininkų veikėjai jau seniai buvo linkę siūlyti pasitraukti ir iš Amerikos Lietuvių Tarybos.

Mat, pasitraukę iš Vliko, bet dalyvaudami Amerikos Lietuvių Taryboje, tautininkai vistiek remtų Vliką, — Vliką, kurį savo ruožtu remia Amerikos Lietuvių Taryba...

Ar jie, pasitraukę iš šių dviejų kovos organizacijų, taip pat pasitrauktų iš Lietuvos Laisvės Komiteto, šių žodžių autoriui nežinoma.

Generolai, kurie savo armijoms įsako trauktis, eilinių kareivių nuomonės neklausia.

***

Naujienų Los Angeles korespondentas pyksta, kad ten pasirodęs "humoro lapelis" (Krapykla), vietos veikėjus išpravardžiavęs "intrigantais ir visuomenėje nesugyvenamais žmonėmis".

Korespondentas sako:

"Kaip negalima svaidytis akmenimis iš už kampo, taip lygiai negalima anoniminiais pamfletais dergti asmenis ir tą dergimą skleisti apylinkėje".

Argi negalima? Jeigu nebūtų buvę galima, tai apie šį jau įvykusį faktą dabar nereikėtų rašyti. Vadinasi, galima.

Bet įdomiausia — tai kad Naujienų korespondentui taip pat "negalima svaidytis akmenimis iš už kampo..."

Vadinasi, jeigu tu savo kaimynui "pracampysi" galvą ne "iš už kampo", tai bus galima...

***

Malonu, ar žinote, kabinėtis prie žodžių.

Laisvosios Lietuvos bendradarbis Ad. Smilgius rašo:

"Daugiau kaip dešimties metų veikla geros valios lietuvį tikina, kad sunkiu keliu mūsų vežimą spangas vairuoja".

Žinok, jeigu esi gudrus ir išmintingas, kas tą vežimą vairuoja — spangas arklys, ar aklas žmogus.

Veltui jūs tame straipsnyje, pavadintame "Spangas rodo kelią", jieškosite šviesos.

Tai primena pasikalbėjimą su Skotijoje gimusiu, bet į Lietuvą atvažiavusiu apsivesti lietuviuku. Paklausus kiek nuotaka gauna dalios, jis man atsakė:

"Pustrečio tūkstančio ir keturis šimtus..."

GENEVOS KONFERENCIJOJE PUČIA ŠALTI SKERSVĖJAI

Izraelio ir arabų valstybių nesantaika baigia nustelbti Vokietijos apvienijimo klausimą. – "Tegu vakariečiai žino, kad mes neskubame, ir laikas dirba mūsų naudai", sako rusai.

VYT. ARŪNAS
Vienybės korespondentas Europoje

●

Po trijų mėnesių keturių didžiųjų valstybių užsienių reikalų ministeriai vėl susitiko prie Lemano ežero, gražioje Šveicarijoje, šį kartą pakeisdami "keturius didžiuosius".

Jei liepos mėnesį Genevoj visų dėmesį atkreipė besišypsą Bulganinas ir Chruščiovas, tai šį kartą Sovietų Sąjungą konferencijoje atstovauja "griežtasis" Molotovas ir su juo grįžtama prie įprastų šaltojo karo konferencijų.

Tačiau, prieš vykdamas į Genevą, Molotovas pareiškė vakariečiams žurnalistams, kad tik grįžęs iš konferencijos jis nutars, ar toliau pasilaikys ministerio portfelį.

Tai reiškia, kad konferencijai nepasisekus, Kremlius, norėdamas parodyti savo "gerus norus", paaukos "kietagalvį" Molotovą, kaip nesugebantį su kurti draugiškos atmosferos ir pakeis, sakysim, "švelniu" Mikojanu, kuris laikomas dideliu prekybos išplėtimo tarp dviejų blokų šalininku. Kad geriau sumaišius kortas, iš anksto Kremliaus valdovai privertė Molotovą padaryti "autokritiką" ir partijos akyse jis tampa "deviacionistu" bei pagrindine kliūtimi pastoviai taikai įgyvendinti.

Vakariečiai tokiu būdu lengvai užmirš Genevos nepasisekimus ir naujo ministerio paskyrimas jiems duos vilčių, kad ne viskas dingo, nors Molotovas ir toliau pasiliks prezidiumo vicepirmininku ir posėdžiaus ministerių taryboje, sakysim, kaip sporto ar jaunimo ministeris, bet Genevos "atmosfera bus išgelbėta.

Kodėl rusams taip rūpi išlaikyti tą Genevos "atmosferą"? Pirmiausia, ji jiems yra naudinga.

Kai tarp dviejų blokų buvo atstatyta ramybė, prasidėjo ginčai vakarų bloke. Graikai ginčijasi su turkais dėl Kipro salos, austrai su italais dėl Tirolio, tarp Prancūzijos ir Ispanijos paaštrėjo santykiai dėl Maroko ir, pagaliau, po paskutinių balsavimų Saare įsitempė prancūzų — vokiečių santykiai. Laisvasis pasaulis aiškiai nesugyvena tarpusavy, kai sovietų karinės jėgos spaudžia jo sienas.

Didelė ofenzyva vykdoma prieš vakarus iš sovietų pusės dar kitame fronte, kuris yra toks platus, kad nėra priemonių ginti.

Rusai kursto antikolonialinę akciją, kuri randa labai daug šalininkų net laisvajame pasaulyje ir prieš kurią nėra jokio ginklo, joks paktas negalioja.

Genevos konferencija į savo darbotvarkę įrašė tris klausimus: Vokietijos suvienijimas, Europos saugumas ir santykių tarp rytų ir vakarų gerinimas.

Vakariečių akimis žiūrint, dabartinis Vokietijos padalinimas yra beprasmis. Tam reikia padaryti galą, pravedant laisvus rinkimus visoj Vokietijoj. Tik vakarinės Vokietijos vyriausybė yra teisėta, gi rytų Vokietijos vyriausybė sėdinti Pankove, nieko neatstovauja. Suvienyta ir suverenine Vokietija turėtų gauti laisvę pasirinkti sąjungininkus.

Rusai tvirtina, kad rytų Vokietija jau esanti realybė. Ji lygiai suverenine, kaip ir vakarų Vokietija, tad lygiomis teisėmis turi būti atstovaujama ir atsiklausiama dėl suvienijimo. Rusai siūlo, kad Bonnos ir Pankov vyriausybės tarpusavy susitartų dėl rinkimų.

Mainais už Vokietijos suvienijimą, vakariečiai rusams siūlo sekančias garantijas:

● Suvienytos Vokietijos karinės jėgos galės būti ribotos ir kontroliuojamos rusų pagalba.

● Įsteigti neginkluotą 320 km zoną abipus "geležinės uždangos", kurioj karinės jėgos būtų palaipsnui mažinamos.

Tačiau vakariečiai nepasiruošę, kaip rusai reikalauja, garantuoti Oderio-Neisse sieną ir nebekelti klausimo dėl tų kraštų, kuriuos rusai kontroliuoja.

Sovietai sako, kad toks saugumo paktas, kokį siūlo vakariečiai, juos įdomautų tik tuo atveju, jei jis garantuotų visas liaudies demokratijas ir jų vyriausybes nuo užpuolimų,

"Tegu vakariečiai žino, sako rusai, "kad mes neskubame, ir laikas dirba mūsų naudai'".

Kai dėl nusiginklavimo, vakariečių tezė yra sekanti:

Dar prieš karinių jėgų mažinimą, reikia tarp abiejų blokų sukurti pasitikėjimo atmosferą. Siūloma kontrolės sistema prieš netikėtą agresiją. Tarptautinės komisijos, įkurdintos strateginiuose punktuose, žiūrėtų, kad neįvyktų joks karinių jėgų koncentravimas. Ir tik tada, kai ši sistema pradės veikti, bus galima galvoti apie nusiginklavimą.

Sovietai tokį stebėjimą laiko nepakankamu agresijai sulaikyti. Vienintelė garantija prieš agresiją, sako jie, tai nusiginklavimas, kuris turįs būti pradėtas dar prieš kontrolės įsteigimą. Ir nusiginkluoti reikia pradėti nuo atominių ginklų sunaikinimo.

Dar niekad abiejų blokų pozicijos nebuvo taip nutolusios viena nuo kitos, kaip šį kartą. Nors pirmieji posėdžiai praėjo mandagumo atmosferoj, tačiau nepastebima nė mažiausio ženklo tos "Genevos nuotaikos", kuri buvo susikūrusi liepos mėnesį. Šalti rudens vėjai, kurie pučia nuo Lemano ežero, ją išblaškė.

Vokiečiai nerimauja. Nors jų klausimas oficialiai įrašytas pirmoj vietoj, faktinai, Genevos ginčuose vyrauja viduriniųjų Rytų įvykiai, būtent, konfliktas tarp Izraelio ir arabų valstybių, kuris grasina atviru karu.

Tiesa, apie tai posėdžiuose nekalbama, bet užkulisiuose tik apie tai ir ginčijamasi.

Atvykęs į Genevą, Izraelio ministeris pirmininkas Sharett stengiasi gauti Molotovo pažadą, kad būtų nutrauktas ginklų siuntimas arabų kraštams, tuo tarpu jis su vakariečiais kalbasi, kad šie parentų ginklais Izraelį. Atvykusios arabų delegacijos irgi varsto ministerių duris ir šiandien Genevoj viešpatauja rytietiškos intrigos atmosfera.

Molotovas laukia, kada jis bus oficialiai paprašytas įsikišti į šį reikalą, įsitikinęs, kad Rusijai atėjo eilė Viduržemio šalyse suvaidinti svarbų vaidmenį, apie kurį ji jau seniai svajoja. Iki šiol Viduržemio šalys buvo anglosaksų įtakos zona, todėl ir norima išvengti rusų kišimosi.

Stebėtojų nuomone, apie vidurinius Rytus Genevoj bus daugiau kalbama, negu apie Vokietiją, kurios atžvilgiu jokio sprendimo nereikia laukti šioje konferencijoje.

● **Britų maršalas Montgomery šiuo metu lankosi Jungtinėse Valstybėse. Lapkričio 2 d. atvykęs į New Yorką, svečias pirmiausia aplankė Bernardą Baruchą.**

● **Šio mėnesio pabaigoje Bulganinas ir Chruščiovas, po vizito Indijoje ir Afganistane, lankysis Burmoje. Šių vizitų tikslas — sovietų santykių su pietų Azijos valstybėmis "cementavimas".**

Teisėjas W. F. Laukaitis, buvęs SLA prezidentas, šiose SLA Vykdomosios Tarybos nominacijose vėl bus nominuojamas tai vietai. Grįžti į SLA prezidento pareigas teisėją Laukaitį ragina visa eilė Susivienijimo veikėjų.

Hollywoodą nuolatos atakuoja gražuolės, norėdamos tapti filmų artistėmis. Bet šios gražuolės, parinktos įvairiose Amerikos vietovėse ir net užsienyje, yra tikros kandidatės į Hollywoodo filmų žvaigždes. Manoma, kad daugelį jų kino teatrų publika turės progos pamatyti ekranuose.

TAUTINIS SĄJUDIS ATŠAUKĖ SAVO ATSTOVĄ IŠ VLIKO

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos vyriausios vadovybės vardu M. Naujokas, M. Valiukėnas ir V. Alksninis praneša, kad tai organizacijai taip pat "nėra sąlygų toliau Vlike dalyvauti."

Prieš pusketvirtų metų buvo paskelbtas Vliko pasižadėjimas energingiau siekti visuomenės susivienijimo ir glaudesnio bedradarbiavimo tarp Lietuvos išlaisvinimu besirūpinančių veiksnių.

Ligi šiam laikui ta padėtis nepagerėjo. Priešingai, Vlike dar labiau įsigalėjo susivienijimui ir bendradarbiavimui priešingi užsimojimai. Jie padidino nesantaiką visuomenėje, Vliko santykiuose su kitais ir net pačiame Vlike. Dėl to Vlikas dar labiau atitrūko nuo daugumo Lietuvos bylai svarbių darbų, o jo pajėgos ir lėšos vis daugiau atitinka tam tikslui nereikalingų ar net ir kenksmingų užsimojimų vykdymui.

Atsakomybė dėl to krinta tiems Vlike dalyvaujančių junginių vadovams ir atstovams, kurie tokia padėtimi patenkinti ir daro viską, kad ji pasiliktų tokia kaip yra, ar ntedaro nieko, kad ji būtų pataisyta.

Tas verčia daryti išvadą, kad dabartinis Vliko vardu besivadinąs komitetas yra netekęs Lietuvoje sukurto Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pobūdžio, ir kad jis, vedamas jokiais įtikinimais ne palenkiamos valios, nei nesistengia to pobūdžio atgauti.

Dėl to sprendžiame, kad dalyvauti šiame komitete nebėra prasmės, ir pranešame, kad Lietuvių Tautinio Sąjudžio atstovas nuo šiol iš jo atšaukiamas.

Lietuvių Tautinio Sąjudžio vardu—

V. Rastenis, pirm.
B. Nemickas, sekr.
P. Ališauskas, v. narys.
T. Šidiškis, atstovas

Kiek vėliau buvo gautas Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos vyriausios vadovybės pareiškimas, kuriame pranešama, kad ir ši organizacija pasitraukia iš Vliko.

Pareiškime, kurį LLKS vyriausios vadovybės vardu pasirašo M. Naujokas, M. Valiukėnas ir V. Alksninis, nurodomos priežastys, kodėl tai organizacijai, kuri "liekanti toliau ištikima rezistencinės kovos principams... nėra sąlygų toliau Vlike dalyvauti."

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos atstovas Vlike, kaip žinoma, paskiausiu laiku buvo J. Bataitis.

LLKS pareiškimas dedamas atskirai.

APLINK PASAULĮ

● **Lapkričio 3 d. iš pat ryto, Izraelio armija pradėjo puolimus prieš egiptiečius, esančius demilitarizuotoj El Auja zonoje. Šiuose puolimuose žuvo 50 egiptiečių. Izraelitų žuvo keturi.**

● **Canterbury arcivyskupas, kalbėdamas per televiziją, paneigė gandos, esą, jis vertęs princesę Margaret atsisakyti tekėti už kapitono Townsend.**

● **Valstybės sekretorius Dulles nustebino Genevos konferencijos dalyvius, ypač Molotovą, savo netikėtu vizitu Ispanijos diktatoriui gen. Franco.**

● **Maskvos Izvestijos rašo, esą, Vakarų valstybių reikalas, kad Čekoslovakija parduoda ginklus Egiptui. Esą, pačios Vakarų valstybės provokuojančios konfliktą tarp Izraelio ir arabų.**

Pekino radijas skelbia, kad prieš dvi savaites iš Jungtinių Valstybių į komunistinę Kiniją grįžęs dr. Chien Hsueh, kuris čia studojavęs sprausminių lėktuvų gamybą.

● **Komunistinės Kinijos architektai ir skulptoriai baigė statyti mauzoliejų Džinkis Chanui, didžiajam mongolų vadui ir užkariautojui, atminti.**

● **Izraelio premjeras Ben-Gurion, kalbėdamas parlamente (Knesset), pasiūlė arabų vadams susitikti ir "pašalinti dabartinę nesaugią padėtį?"**

● **Lapkričio 2 d. buvęs Argentinos prezidentas Peronas apleido Paragvajų ir išvyko į Nicaragua. Tuo tarpu laikinoji Argentinos vyriausybė turi bėdų su Darbo Konfederacija, grumojančia skelbti generalinį streiką.**

● **Mohammed ben Youssef turėjo eilę pasitarimų su Prancūzijos vyriausybės nariais. Jis rengiasi triumfaliai grįžti į Moroką ir užimti sostą.**

● **Kinijos nacionalistų sprausminiai lėktuvai atakovo komunistų laivus, plaukusius Formozos sąsiauryje. Vėliau komunistų artilerija, esanti Amoy saloje, pradėjo bombarduoti nacionalistus Quemoy saloje. Vienas kitų bombardavimas tęsėsi pustrečios valandos.**

● **Diego Rivera, meksikiečių dailininkas, tebėra Maskvoje, kur jis gydomas nuo odos vėžio. Jo sveikata esanti pagerėjusi.**

● **Senatorius Wiley, republikonas iš Wisconsino, pareiškė, kad, jo žiniomis, prezidentas Eisenhoweris kandidatuos antram terminui.**

● **Etiopijos imperatorius Haile Selassie lapkričio 2 d. minėjo 25 metų sukaktį, kai užėmė sostą. Ta proga imperatorių sveikino prezidentas Eisenhoweris, karalienė Elzbieta II, JAV, Britanijos ir Sovietų ambasadoriai.**

Peter M. Margie, lietuvis iš Pittston, Pa., demokratų kandidatas į Pennsylvanijos senetą, vietoj mirusio senatoriaus Toole, atstovavusio 21 distriktą Luzerne apskrity. Peter M. Margie, kuris tarp kita ko yra Vienybės skaitytojas, uoliai dalyvauja ir lietuvių visuomeniniame veikime.

Lietuvos diplomatiniai atstovai Genevoje

Kaip pirmosios Genevos konferencijos metu, taip ir dabar keturių užsienio reikalų ministerių derybų proga, Lietuvos diplomatiniai atstovai Washingtone, Londone, Paryžiuje ir Šv. Sosto įteikė vyriausybėms, prie kurių jie yra akredituoti, atitinkamas notas, atkreipdami tų vyriausybių dėmesį į Lietuvos teises ir interesus.

Genevos derybos yra Lietuvos diplomatinių atstovų sekamos vietoje.

● **Britų žiniomis, Sovietų Sąjunga šiuo metu turinti 400 povandeninių laivų, kurių didesnė pusė tinka plaukioti vandenynuose.**

STUDENTAI IR GYVENIMAS

Redaktoriai: Vyt. Kavolis, L. Sabaliūnas ir J. Spakevičius.
Redakcijos adresas: Wm. James Hall 106, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

KLAUSIMAI IR ATSAKYMAI APIE SANTARĄ

Apie jauną organizaciją kyla įvairių nesiskumų. Kelętą tokių čia stengsimės panagrinėti, nepretenduodamas, būti oficialiu organizacijos balso reiškėju.

Du charakteringus klausimus iškėlė A. Vedeckas, jis yra žymus ateitininkų veikėjas, šiais metais išrinktas į Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Revizijos Komisiją.

Pirmas klausimas: lietuvių visuomeninėme gyvenime liberalizmo dvelmi išraiškos formom galima laikyti laudininkus ir tautininkus. Kurią šių formų atstovauja Santara?

Iš paviršiaus klausimas atrodo bevelk tiek komplikuotas, kiek neaiškumas, ką atstovauja ateitininkai — krikščionis demokratas ar frontininkas. Tačiau tikrumoje atsakymas daug paprastesnis. Studento santariečio aplinkos didėlė dalį sudaro amerikietiškas universitetas ir šio krašto demokratinė santvarka. Natūralu, kad jo laisvės interpretacija panaši į Jeffersono. Lietuvių tarpe yra asmenų, kažkodėl kovojančių prieš laisvę, tačiau santariečiai brangina ją nemažiau kaip 160 milijonų šio krašto gyventojų. Mūsų laimei ar nelaimei, santarietis geriau pažįsta anglo-saksiškąją demokratiją negu laudininkus ir tautininkus. Tiktai, jog santariečiai individualiai savo simpatijas išrišuoja, tačiau tai nevisuomet yra kengva — aš, pavyzdžiui, nematau joklo ideologinio skirtumo tarp laudininkų ir tautininkų.

Antras klausimas: Kokį nusistatymą Santara turi į valstybės — Bažnyčios santykius ir į valstybės rolę mokyklų išlaikyme.

Šie klausimai grynai partijų platformų reikalas. Santara yra visuomeninė — politinė ir kulturinė jaunimo organizacija, tačiau joklu būdu ne partinė, ir todėl savo partinės platformos neturi. Pavieniai santariečiai, be abejonės, individualias nuomones turi visais klausimais. Toms jų pažiūroms didelę įtaką daro amerikietiškos demokratijos sugebėjimas virš iškeltus klausimus spręsti su nuostabiu paprastumu, todėl dauguma iš mūsų šiais klausimais, turbūt, turime amerikietišką nusistatymą.

Valstybės — Bažnyčios santykiai šiame krašte išsprendžiami, atskyrus abiejų Institucijų paskirties sferas. Amerikoje valstybė ir Bažnyčia ne kovoja viena prieš kitą, bet viena kitą remia. Pasaulinio masto klasikas A. De Tocqueville savo knygoje Democracy in America problemą suglaudžia į vieną sakinį: "In America religion is a distinct sphere, in which the priest is sovereign, but out of which he takes care never to go."

6) Valstybės rolė mokyklų išlaikyme šiame krašte taip pat nėsudaro didelių sunkumų — valstybė išlaiko valsč. mokyklas, tačiau švietimo srities nemonopolizuoja; duoda pilną laisvę steigti privačias mokyklas ir jas išlaikyti.

Porą klausimų turi Philadelphijos Santaros skyriaus steigėjas V. Vidūkis.

Pirmas klausimas: Santaros tikslai remiasi tautiškumo laisvės principais. Kuris šių principų daugiau akcentuojamas praktikoje?

Abu vienodai.

Antras klausimas: Kokius santykius Santara stengiasi palaikyti su kitom jaunimo organizacijoms?

Laikomės dėsnio, kad reikia bendradarbiauti su visom organizacijom, kurios tarporganizacinį bendravimą nuoširdžiai vertina. Mūsų nusistatymas visų organizacijų atžvilgiu vienodas, tačiau patys santykiai toki nėra: kairios organizacijos skirtingai reaguoja į mūsų pastangas.

a) Sviesos nusileidimas Santaros atžvilgiu visuomet buvo šiltas, šilti (ypatingai paskutiniais mėnesiais) yra ir abiejų organizacijų tarpusavio santykiai.

b) Su skautais santykiai taip pat geri — nevienas santarietis yra skautas, ant savo pečių nešas atsakomingas skautų organizacijos pareigas. Antsčiau kai kas įtarinėjo Santarą turint "ateitininkiškų užmačių" skautų organizacijoje, tačiau vėliau įsitikinta, jog šiems įtarinėjimams nėra pagrindo. Tam priežasčių yra kelios. Pirmiausia Santarai nekliudo skautų broliškumas skirtingų religijų ar tautybių asmenims, todėl Santara nėra priversta steigti konkurencines savo sekcijas mokyklinio amžiaus jaunimui (išviso, būtų gera, kad visi veikai priklausytų vien skautams: sroninės organizacijos nesubreendusio vaiko lojalumą perka tik sklepinamu nepasitikėjimu ir neapykanta). Antra, Santara iš principo nepripažįsta bet kurios organizacijos "susantarinimo", be to, jai nebūtų nei tikslo tai daryti: skautų organizacija turo atvėju taptų neskautiška — joje liktų vien Santaros rėmėjų vaikai kurių "susantautarinti" nereikalinga. Trečia, Santaros principai taikomi tik dalėjai jaunimo — akademikams, gi šie patys už save galvoja — "kova dėl jų sielų" būtų nesamonė.

c) Apie Akademikus Skautus (ASS.) šiuo metu verčiau visai nekalbėti. Storom nuošaliai ir stebim jų vidaus nesutarimus.

d) Su ateitininkais, kaip ir su visom organizacijom, dedam tarporganizacinio bendravimo pastangas, tačiau iš jų pusės jaučiamas savotiškas nepasitikėjimas ir kai kuriais atvejais (New Yorke) net aiškus išsisukinėjimas. Šios keistos reakcijos dėka darosi sunku pavienius santariečius palankiai nuteikti tarporganizacinio bendravimo minčiai. Tai, žinoma, nereiškia, jog tolimesnės pastangos turėtų būti laikomos bevertėmis.

Kelia klausimus prisiuntęs yra ir New Yorko skautų vietininkas R. Kezys.

Pirmas klausimas: Kaip suderinamas Santaros pasisakymas prieš bet kokį dogmatizmą su religingumu?

Išvengt nereikalingiems neaiškumams turi būti daromas aiškus skirtumas tarp dviejų skirtingų dogmatizmo sričių. Gal aiškiausiai suklasifikavęs dogmatizmą yra ateitininkų ideologas St. Šalkauskis. Jo vartojami terminai yra "dogminė Bažnyčios doktrina" ir dogminė pasaulėžiūra". Santara pasisako prieš antrąją, bet leidžia pripažinti ir pirmąjį, nes jei kiekvienas katalikas ir privalo išpažinti dogminį Bažnyčios mokslą, tai vis dėlto nėra vienos katalikiškos pasaulėžiūros oficialai ir pilnai suformuotos ir katalikams "privalomos išpažinti" (žiūr. 41 psl. St. Šalkauskio Ateitininkų Ideologijoje). Jei savo paviršutiškumo vedami, įžūrėsime Santaroje nesuderinama su religingumu, būsime priversti heretikais apskelbti ne tik Šalkauskį, bet net tokius krašius, kaip JAV, Italija ir kt., gyventojų dauguma.

Antras klausimas: Kuo pasireiškė Santaros veikla?

Santara yra vos vienų metų senumo. Jos kūrimasis pareikalavo daug pastangų ir energijos: tačiau, neįžiūrint to, išvystyta veikla yra bevelk imponuojantį. Bandymų labai suglaustai įstempti tos veiklos sąlygų. Dviejų visuotinai suvažiavimai (p. J. Bačūno vasarvietėje), 2 žominiai sąskrydžiai (Chicagoje, Detroite), vasaros stovykla (Port Jervis, N. Y.), iškylos, meno vakarai (New Yorke, Chicagoje), lietuviški seminarai (Bostone, Detroite, Urbanoje, New Yorke), pavienės paskaitos (Los Angeles, Chicagoje); 2 meno parodos (Tabor vasarvietėje), kaskart plečiamas ryšys su vyresniąja karta (Los Angeles, Detroite, Chicagoje, New Yorke), ypatingai glaudžių santykių atsiekimas su Sviesos Sąmbūriu (Chicagoje, New Yorke), sveikos pažiūros sklepimas santariečiams apie kitas organizacijas, nuolatinis dėmesio atkreipimas į akademiko pareigas prieš visuomenę, Lietuvos bylai tarnauja laiškai (prez. Eisenhowerius, sekr. J. F. Dulles, senatorius Knowland, JT atstovams ir kt.), demonstracijos prieš Molotovą (Chicagoje), dinamiškas bendradarbiavimas periodinėje spaudoje (ypač akademiniuose skyriuose: Dirvoje, Naujienoce, Vienybėje, Santarvėje), Steigiamojo Suvažiavimo darbų išleidimas atskiru leidiniu, Centro Valdybos pradėtas leisti biuletenis, New Yorko skyriaus biuletenis, dvi literatūrinės premijos, dvi visuomeninio veiklumo premijos, vajaus pravedimas tarp baigiusiųjų santariečių studentijai paremti.

Visa ši lietuviško darbo veikla atliekama jaunimo, kuriam daugiausia gresia nutautimo pavojus.

Šiame krašte Santaros tikslai yra tiek natūralūs ir nekomplikuoti, jog turiu džiaugtis, kad man teika būti tų tikslų gynimo, o ne puolimo pozicijoje.

J. Bilėnas

Mūsų Didžiai Gerbiamam Tarybos nariui agronomui VILIUI ŽIOGUI ir jo šeimai, mirus jo mielai mamytei Onai Mortai Žiogienei-Strekytei didžioje liūdesio ir skausmo valandoje reiškiame giliausią užuojautą.

New Yorko Lietuvių Pret. Parapijos Taryba, Valdyba ir Kunigas.

PAGRINDINIS POŽYMIS YRA LAISVĖ

šių metų rugsėjo mėnesio pradžioje įvykusio Santaros suvažiavimo programą papildė trijų jaunųjų dailininkų mėnesio paroda. Daugumui santariečių ir svečių, suvažiavusių iš tolimų JAV ir net Kanados vietovių, šių dailininkų darbai dar buvo nematyti, nors su jų pavardėmis beveik visi jau buvo susipažinę mūsų spaudoje. Su gyvu susidomėjimu buvo laukta paveikslų iškabinimo didžiojoje posėdžių salėje, nes visi jautė, kad čia papūs naujas vėjas. Su vyresnės kartos lietuvių dailininkų kūriniais mes jau esame susipažinę, bet naujieji amerikietiškos mėno mokyklos auklėtiniai, daugumai dar nežinomi, mažai pažįstame savo bendraamžių kolegų — dailininkų kartą, dėl to ši proga pasižėrėti jų retai mūsų visų visuomenėj matomais darbais paliko neužmirštamą įspūdį, kaip dar vienas šviesus prisiminimas iš suvažiavimo Tabor Farmoj. Išblaškyti po plačiosios Amerikos universitetus, dažnai pasijuntama nutolę nuo vienas kito, ir tokia meno paroda, kurios dalyviai geografiniai tikrai tolimi, bet dvasiniai tokie artimi, sustiprina tarp mūsų akademinius ryšius ir paskatina bendradarbiavimo nuotaika.

Parodoje Tabor Farm, Sodus, Michigan dalyvavo Gražina Krasauskaitė, Hartfordo Meno Mokyklos studentė, su gausiu rinkiniu spalvingų aliejinių paveikslų, stiprių piešinių ir grafikos darbų. Chicagą atstovavo Dalia Juknevičiūtė ir Vytautas O. Virkau, studijuoja Chicagos Meno Institute. D. Juknevičiūtės aliejiniai darbai, pasižymi ramiu koloritu, ir įspūdingos litografijos neužmirštinai liudija apie nuosekliai naujų formų jos kojimą. V. O. Virkau išstatytuose grafikos ir tapybos darbuose, kartais labiau dramatiškuose, jau ryškiau atsispindi abstrakčios krypties tendencijos.

Bendrai, nenagrinėjant atskirų krypčių ir tendencijų, netyrinėjant įtakų, kurios paprastai jaučiamos kiekvieno dailininko kūriniuose, galima drąsiai padaryti išvadą, kad mūsų jaunųjų dailininkų pagrindinis požymis yra laisvė, kūrybos laisvė, kurią jie moka išnaudoti kiekvienas savo originalumui pabrėžti, — laisvė, kurios, deja, neturi priaugančioji dailininkų karta pavergtoj Tėvynėj. Ir jeigu kai kas, konservatyviai nusiteikęs, ir norėtų pakrikuoti ar pasipriešinti amerikietiškosios meno mokyklos krypčiai, kaip gal būt esminiai nesutampančiai su lietuviškomis meno tradicijomis, turėtų pirma suprasti ir įsisąmoninti, kad kūrybos laisvė, leidžianti savarankiškai pasirinkti kelius ir priemones į tikslą, yra svarbesnė už siūlė falsifikaciją.

Kaip matome, jau antri metai Santara sudaro sąlygas susipažinti su priaugančiąja dailininkų karta: pernai toje pačioje svetingoje Tabor Farmoje gėrėjomės kol. A. Mėlniko paveikslų paroda, gi šiemet jau gausesnis būrys — net trys kolegos — turėjo progą išstatyti savo kūrinius.

Tikimės, kad šis kulturinis aspektas bus ir toliau Santaros kultyvuojamas ir virs gražia tradicija būsimuose Santaros sąskrydžiuose. Reikia tik palinkėti, kad šitokios parodos būtų kuo gausingesnės ir dalyvių ir kūrinių skaičiumi.

R.

MŪSŲ AKADEMINĖ KRONIKA

Spalio 4 d. Bostone įvykusiose manifestacijose prieš rusų agrikulturistų delegaciją lietuvių kontingentą sudarė Bostono studentai. Jos suorganizavo skyriaus pirm. A. Baneviičius.

Chicagos Meno Instituto auklėtinių parodoje dalyvauja A. Pagalytė, R. Žukaitė, D. Juknevičiūtė ir Vyt. O Virkau. R. Žukaitytė, kuri yra Chicagos studentų santariečių valdybos narė ir mūsų bendradarbė, buvo Chicago Bun-Time meno kritiko atskirai atžymėta.

New Haven įsteigtam Studentų Sąjungos skyriui vadovauja Rimvydas Vaišnys (pirm.) ir E. Kaminskas.

Baltimorės skyriaus valdybon išrinkti R. Česonis, V. Bogutytė ir Z. Bucevičius.

Bostono studentai santariečiai rugsėjo 24 d. turėjo surengę pasilinksminimą, spalio 9 d. rodė Los Angeles studentų santariečių siųstą filmą "Veikla palinių pavėsyje", o Vl. Eidimas ir Z. Meretskis kalbėjo apie Santarą. Spalio 16 d. įvyko uždaras susirinkimas, kuriame Vyt. Kavolis kalbėjo apie "Emigrantų menkystę", o Raimundas Mieželis supažindino su R. Sruogos "Milžino paunksmėje", paskaitydamas dramos ištraukų.

Lapkričio 25-26 Clevelande įvyks visuotinis Lietuvių Studentų Sąjungos suvažiavimas.

Studijų dienoms, kurios įvyks New Yorke gruodžio 31 d., rengti komisijon įeina J. Galminas (pirm.), G. Zaunytė (spaudos reikalai), D. Gaižiūnas, R. Valiūnas, R. Levickis. Gruodžio 30 d. numatomas studijų dienų dalyvių susipažinimo vakaras. Naujų Metų sutikimą rengs Sviesa ir Santara drauge.

Waterbury įsteigta studentų ateitininkų draugovė, kurios valdybą sudaro L. Januškaitytė ir A. Bačkaitis.

Detroito studentų skyriaus valdybon išrinkti A. Šimoliūnas (pirm.), D. Bulgarauskaitė, K. Navasaitis, A. Poškaitis ir D. Šeputaitė. Revizijos komisijon: S. Šimoliūnas, J. Petrauskaitė ir D. Racevičiūtė.

R. Mieželis kalbėjo studentiškais reikalais per Bostono Laisvės Varpo radiją.

Iš Korp! Vytis ir Akademinio Skautų Sąjūdžio (ASS) pasitraukė, be anksčiau paminėtųjų Br. Juodelio ir R. Mieželio, dar Liet. Studentų Sąjungos užsiėmimo komisijos pirm. Leonas Sabaliūnas, buv. Chicagos studentų draugijos vicepirm. Narimantas Macevičius ir Vyt. FASK (fizinio auklėjimo ir sporto komitetо) iždininkas Remigijus Gaška.

I. Ancevičiūtė išrinkta Toronto universiteto Slavic Circle vicepirmininkė.

Toronto studentų skyriaus naujon valdybon išrinkti J. Gylys, G. Mitalas, P. Stauskas, B. Grigaitytė ir D. Mitalaitė.

V. Kavolis redaguoja studentų santariečių leidžiamą metraštį.

Lietuviai rūpinasi Mazoto išrinkimu

Liet. Pil. Klubo pirmininkas, adv. Leonas Mazota, nominuotas į Hartfordo miesto tarybą, dabar lieka jį balsavimo metu išrinkti. Balsavimai įvyksta antradienį, lapkričio 8 d. Klubo valdyba, direktorial ir visi adv. Leo Mazoto bičiuliai prašo visus lietuvius balsuoti už jį.

Adv. Leo Mazotas, JAV aviacijos pulkininkas, 6 metus ištarnavęs prie Military Intelligence, grįžęs po karo baigė Conn. Universitete teisių mokslą. Visi Hartfordo lietuviai prašomi balsuoti už Leo. Mazotą. Svarbu lietuvį turėti miesto taryboje.

Čiurlionio ansamblio koncertas Bostone

Čiurlionio Ansamblio koncertas Bostone įvyksta lapkričio 12 d. 7,30 val. vak. Jordon Hall. Koncertą rengia BALFo 17 skyrius, remiamas ir talkinamas Bostono lietuviškųjų organizacijų. Čiurlionio ansamblis į Bostoną atvyksta iš Cleveland, Ohio. Ansamblio meno vadovas ir dirigentas muz. A. Mikulskis, kanklininkių vadovė O. Mikulskienė, tautinių šokių vadovė A. Raulinaitienė. Čiurlionio ansamblyje šiuo metu dirba 80 asmenų. Jie sudaro moterų, vyrų ir mišrų chorus, tautinių šokių šokėjų grupę, jie patys groja.

Bostone lietuvių visuomenė Čiurlionio ansamblio koncertui rengiasi ir jo laukia. Koncerto rengėjai kviečia organizacijas, biznierius ir pasiturinčius lietuvius būti šio koncerto garbės rėmėjais ir rėmėjais. Bilietų platinimas jau prasidėjo. Iš anksto ir iki koncerto dienos (jeigu anksčiau hebus parduoti) jų galima gauti Ivaškų Lithuanian Furniture krautuvėj, 366 W. Broadway. Į Čiurlionio ansamblio koncertą rengiasi atvykti ir kitų Nauj. Anglijos miestų lietuviai.

S. S.

NUO POTVYNIO NUKENTĖJUSIEMS

Vėl naujos liūtys nusiaubė rytinių JAV pakraščių lietuvius. Į Bendruomenės Valdybos kreipimąsi jiems padėti jau daug kas atsiliepė. Tautinio lietuvių solidarumo jausmas pasirodė esąs gyvas ir stiprus. Tai teikia daug džiaugsmo ir paguodos ir apskritai lietuviškam tautiniam mūsų gyvenimui.

Aukos (čekiais arba piniginiais orderiais) ir toliau prašome siųsti Bendruomenės Valdybos iždininkui J. Staniškiui (7513 Lawnview Ave., Cleveland 3, Ohio) arba Hartfordo apygardos valdybos iždininkui J. Žemaitaičiui (154 Alder St., Waterbury, Conn.).

Mirė Čekanauskienė

New Britain, Conn. — Spalio 26 d. mirė Čekanauskienė, W. M. Chase (Čekanausko) pusbrolio žmona, palaidota su bažnytinėmis apeigomis ir iškilmingomis mišiomis. Laidojimo reikalais rūpinosi direkt. A. Karlonas. Velionė Čekanauskienė paliko 3 dukras, sūnų ir vyrą Joną Čekanauską nuliūdime.

VMC

Ar jau aukavai tremtiniams šio vajaus metu?

ANTON APPEL
Parduodami lietuviški skilandžiai, deršos ir kiti pirmos rūšies maisto dalykai.
JERSEY PORK
428 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Telefonas, STagg 2-3108

KAKLONAS
Funeral Home
Lietuviams tarnauja daugiau, kaip 20 metų.
249 CHESNUT STREET,
NEW BRITAIN, CONN.
Tel. 8-1181

THE VICTORY BAR
ĖRIMAI, UŽKANDŽIAI
John Davis—Devidaitis sav.
Būrys Brooklyno biznierius, kviečia tautiečius atsilankyti.
3538 NO. MIAMI AVENUE,
MIAMI, FLORIDA
Tel. 82-9222

JUCUS SISTERS RESTAURANT
Stasys Jucus, Vedėjas
(Lakūno Dariaus brolis)
Atdara visą naktį.
1608 W. 47th STREET, CHICAGO, ILL.
(47th St. ir Ashland Ave.)
LAfayette 3-9670

TRAUN'S BAR
AUGUST TRAUN, Sav.
N.E. cor. 7th & DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9785

ADAMS' CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2nd Street PHILADELPHIA, PA
Tel. DE 4-5136

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Nr. Vernon St., Philadelphia, Pa.
PO 5-4110

Vaistai viduriam

Čia yra naminiai vaistai: mišinys šaknų, žolių ir sėklų. Ji vartojama arbatos formoje nuošių ligų: skilvio nevirškinimo, inkstų (kidneys, odos išbėrimo, gerklės užkimimo, plaučių uždegimo, vidurių liuosavimo, puslės ligų, širdies supykimo, šiurpuliavimo, peršalimo, dieglių, renmatizmo, bronchito, rožės, riemens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlimo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kaina $4.00.

ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway
So. Boston 27, Mass.

Dėl naujų vyskupų konsakravimo Lietuvoje

Ryšium su spaudoje paskelbtomis netiksliomis žiniomis apie naujus vyskupus Lietuvoje, Lietuvos Pasiuntinybė prie Šv. Sosto praneša sekantį:

Rugsėjo 11 d. Panevėžio Katedroje Vyskupas Kazimieras Paltarokas konsakravo Antarado tituliarinių Vyskupu Vilniaus Arkidiocezijos kunigą Julių Steponavičių, kuris yra paskirtas Panevėžio Vyskupu Pagelbininku.

Toje pat ceremonijoje buvo konsakruotas ir kun. prof. Petras Maželis Celenderi tituliarinių Vyskupu. Jis ir toliau eis Telšių kapituliarinio vikaro pagas.

Vyskupas Julius Steponavičius gimė 1911 m. ir buvo įšventintas kunigu 1936 m. Jis ilgą laiką dirbo Gardino miesto parapijoje.

Vyskupas Petras Maželis gimė 1894 m., buvo įšventintas 1923 m., ir ilgus metus profesoriavo Telšių kunigų seminarijoje, tuo pat metu eidamas kalėjimo kapelionio pareigas.

Patarimas yra vardas, kuriuo žmonės vaidina savo kvailystes ar širdgėlą.

Alfred de Musset

STAMFORDO LIETUVIŲ VEIKIMAS

STAMFORD, CONN. — Lapkričio 19 d. (šeštadienį) vietos BALF 36 skyrius ruošia jubiliejinį balių su įdomia programa.

1944 m. įsisteigęs 36 BALF skyrius visą laiką pirmavo ir tebepirmauja savo veikla kaip tremtinių atgabenime taip ir rūbų bei pinigų aukomis. Už šio pavyzdingo skyriaus įsteigimą ir jo pavyzdingą veiklą atsakingi iniciatorius Simonas Cibulskas, Feliksas Naikelis, Jonas Pocius ir Juozas Šiugžda.

36 skyriaus dėka Stamfordan atvykę gausūs tremtiniai pamažu perėmė BALFo veiklos naštą ir toliau laikė 36 skyrių pačiu pavyzdingiausiu Amerikoje pinigų bei rūbų rinkliava. Ypač daug laiko ir energijos šiam darbui pašventė du vietos Juozai — Valiušaitis ir Daniliauskas.

Šio veiklaus skyriaus sukakties minėjimą ruošia komisija Vytautas Biliūnas, Juozas Valiušaitis ir Vytautas Vaikutis, padedant būriui veiklių talkininkų. Dabartinę valdybą sudaro Nikodemas Čereška — pirm., Juozas Daniliauskas — iždininkas ir dr. Juozas Jurkūnas — sekretorius.

***

Tenoras Vilius Bražėnas gruodžio 11 d. dainuoja American European Friendship Association metiniame kalėdiniame pobūvyje Stamford, Conn. Teko patirti, jog solistas, šalia anglų, vokiečių, prancūzų, italų dainų originaliomis kalbomis, pasirodys ir su lietuviška daina. Solistui akompanuos amerikiečiuose plačiai žinoma pianistė Lony Warinka Lyman.

Lietuvių publikai V. Bražėnas pasirodo dviejuose koncertuose Connecticut valstybėje: lapkričio 6 d. Hartforde, Lietuvių Klubo 45 metų sukakties minėjime ir lakr. 19 d. Stamforde, BALFo 36 skyriaus jubiliejiniame baliuje.

***

Connecticut valstybę nusiautęs spalio 14-16 savaitgalio potvynis gana sunkiai palietė ir Stamfordą. Laimei, vietos lietuviai šio potvynio metu nei žmonių aukų nei labai sunkių materialinių nuostolių nepatyrė.

***

Spalio 21 d. čia širdies liga mirė 71 m. amžiaus sulaukęs veiklus lietuvių visuomenės narys Petras Šaltmeris. Velionis, be darbo kitose organizacijose, 14 metų buvo vietos SLA kuopos pirmininku. Kilęs nuo Kretingos, prieš 53 metus atvyko į Ameriką ir įsikūrė Stamforde. Iš artimųjų P. Šaltmeris paliko dukterį Oną Kerstan ir sūnų Juozą, bei giliai nuliūdusią Stamfordo lietuvių koloniją.

V.

Nepamirškime artimo meilės

Artėja žiema ir kartu su ja didžioji šventė — Kalėdos.

Šiame krašte Kalėdos yra pati reikšmingiausia šeimos šventė. Yra perkama, apdovanojama visi šeimos nariai, nepamirštama ir kiti artimieji, draugai.

Tačiau šia proga atmenami ir tie, kurie yra patekę dėl kokių nors priežasčių vargan. Iš Amerikos laivais, lėktuvais yra siunčiama pagalba į visus pasaulio kampus kas tik jos šaukiasi, kas jos tik reikalingas.

Iš dosnios Amerikos rankos maisto, drabužių, ir kitų gėrybių susilaukia ir korejietis, indokinas ar net buvęs priešas japonas. Tokia yra šio didžiojo krašto dvasia skubėti su pagalba, nežiūrint priešas ar draugas, visam pasauliui, kur tik alksta žmonės, kur tik dėl ištikusių nelaimių skubi pagalba yra reikalinga.

Neseniai čia vienas po kito praūžė uraganai ir vėl iš visų Amerikos vietų skubama su pagalba — maistu, drabužiu, pinigais paremti nukentėjusius.

Šita Amerikos kilni dvasia, jos niekad nepavarstančia ranka, mes didžiuojamės ir ja privalome sekti.

Kaip mes paremsime raudojo uragano aukas, kurios jau eilė metų vargsta ir alksta nedatekliuje, svetimame krašte. Raudonasis uraganas nusiaubė laisvėję gražiai žydėjusį mūsų kraštą, tūkstančius išvarė iš gimtųjų namų, paliko be tėvynės ir pastogės.

Vien Vokietijoje, pači vokiečių neužkenčiami, kaip svetima našta, vargsta ir alksta 8,340 tremtinių lietuvių, — tarpe jų 2,639 mažamečiai vaikai, 1,650 ligonių ir senelių. Austrijoje, Prancūzijoje ir Italijoje susidaro vėl 2,000 pavargusių, bepastogių.

Ar šie skaičiai nieko mums nesako! Ar mes juos savo tautiečius paliksime sunykimui, teisindamiesi, kad ta šalpa jau nusibodo, kad mes patys neturime ir t. t.

Jeigu mes į tai mojame ranka, palikdami savo brolius sunykimui, kitus vėl raudonajam siaubui suglemžti, tai kokį atsaką duosime savo sąžinei, neparėmę, neprisidėję derama savo dalimi jų vargų sumažinimui?

Štai, pernai įvykusio vajaus metu, užeina į BALFą suvargusi, sulinkusi senutė, drebančia ranka paduoda 20 dol. ir sako: Aš girdėjau per radiją, kad ten svetur lietuviai vargsta ir alksta. Tai atnešiau tiems vargšeliams, kiek turėjau, man nedaug ir reikia, tegu jie jau nors per šventes sočiai pavalgo. Aš gi "florus" bevalydama dar šiek tiek užsidirbu.

Tuo tarpu pasklaidžius aukotojų sąrašus, daug kieno pavardžių pasigendame, nerandame net ir tų, kurie laisvės laikais patys valdžios šalpa, stipendijoms naudojosi. Ar tai yra priderama dalis savo broliui lietuviui paremti atiduota, kada iš šimtinės savo algos vos du doleriu teatkiša, dejuodamas daugiau už patį šelpiamąjį tautietį Vokietijoje. Aukotojų sąrašai ir skaičiai daug teisybės, kad ir nemalonios, pasako.

Nepavirskime apsamanojusiais akmenimis, kurie ne tik sąžinės, bet ir jokio jausmo, širdies neturi. Tik akmuo nieko negali duoti. Nepadarykime gėdos ir šiam didžiąjam, visą pasaulį šelpiančiam ir mus įsileidusiam, davusiam sąlygas gyventi kraštui — Amerikai.

Savo aukas vargstančiam broliui — tremtiniui siųskime: BALF, 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

V. Šventoraitis.

AUGAITYTĖS IR RAJAUSKAITĖS KONCERTAS PHILADELPIJOJE

Philadelphijos vietos veikėjų komiteto rūpesčiu, šį šeštadienį lapkričio 5 d., rengiamas dviejų žymių menininkių koncertas. Koncertuos Lietuvos Operos solistė Juzė Augaitytė ir pianistė Julija Rajauskaitė. Pats koncertas įvyksta Schurz Memorial salėje, 420 Chesnut St., o jo pradžia 8 v. vakare.

Kiek Augaitytė, tiek ir Rajauskaitė kaip menininkės lietuviškajai visuomenei yra pažįstamos ne nuo šiandien, ir todėl jų koncertas philadelphiečiams bus maloni proga pasidžiaugti lietuviška muzika ir daina. Girdėti, kad svečių į koncertą žada atvykti ir iš kitų vietovių, o kaikurie rengiasi net iš New Yorko.

Juzė Augaitytė vietos lietuviams jau yra nesykį koncertavusi, ir jos dainos visada buvo ir yra mielai sutinkamos. Iš viso ji ligi šiolei jau yra dainavusi daugiau kaip dviejuose šimtuose koncertų, įskaitant Kauną, Vilnių, daugybę aplankytų stovyklų Vokietijoje ir pagaliau daugely didžiųjų lietuviškų kolonijų čia Amerikoje. Dainavimo mokslus Augaitytė pradėjo Lietuvoje ir baigė Italijoje. Yra dainavusi Romoje, Milane, Berlyne, Vienoje, Taline, Rygoje ir kt., susilaukdama gražiausių spaudos ir visuomenės atsiliepimų.

Julija Rajauskaitė Philadelphijos lietuviams koncertuoja pirmą sykį, bet Amerikoje tai jau nepirmas jos koncertas. Ji yra daug koncertavusi ir čia Amerikoje ir Lietuvoje bei Vokietijoje. Rajauskaitė yra gimusi Amerikoje ir muzikos pradėjusi mokytis jau nuo 6 metų amžiaus. Grįžusi į Lietuvą, ji tenai baigė studijas, o vėliau dirbo kaip kompaniatorė Kauno Konservatorijoje ir kaip mokytoja Austrijoj—Klagenfurto konservatorijoje. Atvykusi į JAV 1947 m., Rajauskaitė koncertuoja ir turi savo muzikos studiją.

S. Narkeliūnaitė

DAR APIE DR. SALK SKIEPUS

Vienybės 37 nr. (23 IX 55) buvo įdėtas med. dr. F. Deich straipsnis "Ko dr. Salk nepastebėjo". Turėdamas galvoje, kad polio klausimas JAV yra aktualus, papildomai patiekiu dr. Deich mintis šiuo reikalu.

Dabar paaiškėjo, kad prof. Setanley pareiškimas apie dr. Salk skiepus neatitinka tiesai. JAV Sveikatos Įstaiga paskelbė oficialų pranešimą apie nelaimės priežastis, dėl kurių buvo laikinai sustabdytas skiepijimas šiais skiepais. Pranešime sakoma, kad tiktai vienos firmos Cutter pagamintuose skiepuose būta gyvų virusų — polio sukėlėjų ir to nebūtų įvykę, jei tikrinimo nuostatai būtų įvykdyti. Greičiausia, pačiai firmai buvo leista tikrinti skiepų tinkamumas. Tuo tarpu tikrinimo nuostatai buvo pagrieztinti ir perimti valdžios kontrolėn. Apie tai, kad dr. Salk skiepai yra inaktyvūs šešerių metų vaikams, o pavojingi kūdikiams, pranešime nieko nesakoma.

Amerikiečių laikraščiai labai griežtai puolė prof. Stanley dėl jo pareiškimo Lindau (Vokietijoje) mieste. Jie sako, kad prof. Stanley, nors ir gavęs Nobelio premiją už tabako virusų tyrinėjimus, pats esąs botanikas ir biochemikas, bet ne virologas, taigi nieko neišmanąs apie dr. Salk skiepus.

Kad dr. Salk skiepai yra rehabilituoti (atstatytas jų geras vardas) matyti iš JAV valdinio pranešimo ir to fakto, kad šiuo metu jais skiepijama amerikiečių armija. Taip pat jie naudojami Danijoje ir Kanadoje. Jokių nenumatytų įvykių nepasitaikė.

Curicho vaikų ligoninės direktorius, prof. Fanconi, anksčiau labai kritiškai vertinęs dr. Salk skiepus, dabar viename kongrese pareiškęs, kad susipažinęs su JAV Sveikatos Įstaigos ir vokiečių Paul Ehrlich Instituto pranešimais, jis esąs tos nuomonės, jog vaikus, ypač žindomuosius kūdikius, reikia skiepyti šiais skiepais, nes jiems gresia didžiausias pavojus.

Tačiau Vokietijoje ir kituose Europos kraštuose neskubama pradėti masinis skiepijimas.

Šis klausimas dar bus svarstomas Europos Sąjungos Kovai su Poliu konferencijoje.

J. Str.

Waterburio scenos mėgėjai Baltimorėje

BALTIMORE, MD. — Bendruomenės apylinkė pakvietė Waterburio Scenos Mėgėjų Teatrą suvaidinti "Varpų Giesmę", Petro Vaičiūno 4 v. ist. dramą. "Varpų Giesmės" pastatymas įvyks lapkričio 13 d. Lietuvių Svetainėje. Pelnas skiriamas šeštadieninei mokyklai.

Nebuvo atsitikimo, kad svečiai menininkai būtų mus apvylę, neapvilkime ir mes jų — atsilankykime. Washingtoniečiams taip pat bus proga aplankyti Baltimorę.

M. Š.

Tradicinis pobūvis

ELIZABETH, N. J. — Tradicinis ALTS Elizabetho skyriaus pobūvis, įvykęs spalių 22 dieną, ir šiais metais sutraukė labai gausų vietos lietuvių būrį. Tai retai taip pasisako, kad sunku buvo visus svečius patogiai sutalpinti.

Visuomenė nekantriai laukė šio vakaro, kuriame čia pirmą kartą viešai pasirodė visų gerbiamas Nepriklausomosios Lietuvos Generalinis Konsulas J. Budrys su labai įdomiu pranešimu apie dabartinę politinę padėtį. Tai buvo šio pobūvio pagrindas ir centras. Ir ištikrųjų susirinkusieji iš pirmo šaltinio patyrė tai, kas visiems rūpėjo, būtent, ar sovietinė politika pasikeitė po Genevos ir kiek tai atsiliepė į Lietuvos reikalus.

Po pranešimo Konsulas buvo malonus ir atsakė į visus klausimus, kurie jam buvo pateikti

Vėliau susirinkusieji vaišinosi, šnekučiavo, dainavo ir šoko iki 12 val. Skirstėsi patenkinti, geros nuotaikos ir artimesni viens kitam, nors ir įvairiausių pažiūrų bei įsitikinimų žmonės.

Svečių tarpe matėme V. Rastenį, dr. Nemicką, abu iš New Yorko, ir iš vietinių: prof. J. Žilevičių, dr. Petrauską su žmona, ALB apylinkės pirm. Dziką, Lietuvių svetainės pirm. J. Ridę, Ign. Budrecką, Narušį, Klimą, St. Jakštą ir kitus aktyvesnius vietos lietuvius.

Gražiai pavykusį vakarą parengė speciali komisija, į kurią įėjo Aleks. Žemaitis, Petras Lanys ir Algis Zenkus.

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS
ORMAN & MICHELSON
111-15 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
VIrginia 6-1800

ELMHURST AUTO COLLISSION REPAIRS
ZIGMAS ZALIAUSKAS, Sav.
Taisoma, parduodama, tarpininkaujama ir padedama nupirkti automašinas.
Sąžiningas, geras ir prieinamas patarnavimas.
90-30 43rd Ave. Elmhurst, N. Y.
Telefonai: IL 7-1400, IL 7-1437
Namų tel. GL 6-8659

Parduodama

1955 Plymouth'as 6 cyl., 4 durų. šv. žalias. 4,300 mylių $1425.

1955 Pontiac, 4 durų, dviejų spalvų, kaip naujas $1675.

1951 Buick Super — Rivera

1951 Ford Victoria

1952 Chevrolet 2 durų.

Visos mašinos labai gerame stovyje. Parduodamos su garantijomis. Finasavimas.

Kreiptis: Z. Zaliauskas, 90-30 43rd Ave. Elmhurst, N. Y. Tel. IL 7-1400, IL. 7-1437.

JUOZAS GRABAU
Licensed
REAL ESTATE BROKER
Patyręs nekilnojamo turto pirkimo pardavimo tarpininkas. Namų pirkimo ar pardavimo atveju patartina kreiptis į savo tautietį. Būsite patenkinti sąžininga ir rūpestinga paslauga.
227 BEDFORD AVE., BROOKLYN 11, N. Y.
STagg 2-7524

John Baltaduonis
FRANKFORD AVENUE CAFE
1700 Frankford Ave.,
PHILADELPHIA, PA.

NORITE GEROS — MENIŠKOS
FOTOGRAFIJOS:
PORTRETO,
ŠEIMOS,
VAIKŲ,
įvairių progų nuotraukų?
Jums geromis sąlygomis padarys
VYT. MAŽELIS,
baigęs New York Institute of Photography,
422 MENAHAN STREET, BROOKLYN, N. Y.
skambinti tel. HY 7-4677

LIETUVIAI ADVOKATAI

ALFRED J. WENTZ
225 S. 4th Street,
BROOKLYN, N. Y.
EVergreen 7-8067

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS 73, N
NEwton 9-6620

KĘSTUTIS W. MICHELSON
87-14 111th ST.,
RICHMOND HILL 18, N. Y.
VIrginia 6-6060

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue,
Brooklyn 8, N. Y.
AP 7-7083

RUBBER STAMPS
ENGRAVING
CONCORD STAMP
79 Warren St. New York, N.
Tel. BEekman 3-6828

Vienybės koncertas 1956 m. vasario 5 d.

Vienybės koncertas laikraščio 70 metų sukakčiai paminėti įvyks 1956 m. vasario 5 d. Webster Hall New Yorke. Koncerto programa bus turtinga, turininga ir visais atžvilgiais įdomi.

A. Andriuškevičius
Laikrodininkas ir Juvelyras
Didelis brangenybių pasirinkimas.
485 Grand St.,
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-2318

AR ŽINOTE, KAD —

Jūsų laikraštis gali normaliai eiti tik tada, kai laiku užsimokėsite savo prenumeratą,

nes —

a) popierio skolon niekas neduoda,
b) darbininkas be atlyginimo nedirba ir
c) paštas dykai laikraščio nesiunčia,

todėl,

neatidėliodami siųskite savo prenumeratą ir patarkite kiekvienam tai padaryti.

Be to—

tapkite laikraščio geradariu—rėmėju, prie prenumeratos pridėdamas dolerį—kitą laikraščio patobulinimui

Nelaukite rytdienos,

bet šiandien pat imkite voką ir pasiųskite žemiau pridėtą atkarpą su pinigais.

VIENYBĖS kaina metams

Jungtinėse Valstybėse $5.00
Kanadoje ir kitur $6.00

VIENYBĖ
412 Bedford Ave. Brooklyn 11, N. Y.

Siunčiu savo prenumeratą $.....
Už naują skaitytoją ..... $.....
Laikraščio parėmimui $.....
Viso .....

Mano vardas .....
Adresas .....
.....

VIENYBĖ
LITHUANIAN WEEKLY
Established 1886

JUOZAS TYSLIAVA
Editor and Publisher

Editorial and Business Office:
412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 4-0862

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y.

Subscription Rates:
USA per year --- --------- $5.00
CANADA and other countries $6.00
Advertising Rates on Application

Princesės meilė

Dabar, kai jau pati princesė Margaret, "niekeno neverčiama", pareiškė, kad ji netekės už aviacijos kapitono Townsend, tai premjeras Edenas siūlo parlamentui pakeisti įstatymą, varžantį Anglijos karališkos šeimos narių laisvę...

Nėra abejonės, kad princesės Margaret pareiškimą redagavo anglikonų bažnyčios vadai. Jie į princesės burną įdėjo ir tuos žodžius apie "laisvą" apsisprendimą nesituokti su divorsuotu kapitonu. Su tuo jos pareiškimu greičiausiai nieko bendro neturėjo premjeras Edenas, kuris pats yra divorsuotas.

Kaip ten bebūtų, bet anglų tradicijos yra stipresnės už juos pačius. Neveltui poetas Byronas, kuris daugeliu atvejų anglams buvo "persona nongrata", praeito amžiaus pradžioje rašė: "Žmones valdo klimatas, religija, įstatymai ir kvaili papročiai."

Žodžiu, po karaliaus Edvardo, apie šią princesės ir kapitono meilės istoriją buvo daugiausia kalbėta ir rašyta. Anglijos žmonės, kurie šiuo atveju turi daugiau teisių, negu karaliai, dar ilgai šnekės apie tai.

Mūsų nuomonė

DĖL LIETUVOS DIPLOMATINĖS TARNYBOS IR VLIKO SANTYKIŲ

Besilankydami Europoje, stengėmės iš tiesioginių šaltinių paslinformuoti apie Amerikos lietuviams susirūpinimo keliančią padėtį Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir Vliko santykiuose.

Tuo reikalu kalbėjomės su abiejų šių organų pareigūnais ar nariais — min. S. Lozoraičiu, min. S. Girdvainiu, prel. M. Krupavičium, p. K. Žalkausku, p. J. Kairiu, p. M. Gelžiniu, min. dr. S. A. Bačkiu, min. B. K. Balučiu, pasiunt. patarėju dr. A. Geručiu ir su visa eile kitų lietuvių veikėjų bei mūsų reikalus pažįstančių kitataučių Italijoj, Šveicarijoj, Vokietijoj, Prancūzijoj ir Anglijoj.

Iš tų pasikalbėjimų susidarėm nuomonę, kad:

1) Lietuvos Diplomatinė Tarnyba šiuo metu yra vienintelis praktiškai reikštis turis galimybės teisėtas nepriklausomos Lietuvos valstybės organas.

2) Lietuvos Diplomatinės Tarnybos reiškimasis sudaro didžiausį palengvinimą palaikyti teisiniam nepriklausomos Lietuvos tęstinumui, kuris savo keliu yra vienas iš svarbiausių teisinių ginklų Lietuvos nepriklausomybei pilnai atstatyti.

3) Lietuvos Diplomatijos Šefo institucija Diplomatinės Tarnybos vidujiniame susitvarkyme ir veikime yra teisiškai pagrįsta ir palengvina Diplomatinei Tarnybai tinkamiau jos uždavinius Lietuvos reikalus ginant.

4) Lietuvos Diplomatinei Tarnybai talkinimas ir jos autoriteto rėmimas lietuvių visuomenėje ir ypač tarptautinėje plotmėje turėtų būti visų Lietuvos išlaisvinimo kovai pasišventusių organizacijų programoje.

5) Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto — Vliko vaidmuo būtų geriausiai atliktas, jeigu jame būtų rastas pagrindas sujungti visas iš pavergtos Lietuvos pasitraukusias ir užsieniuose savo susiorganizavimą atgaivinusias arba pertvarkiusias pajėgas, pasiryžusias dalyvauti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo kovoje.

6) Užsienių sąlygose net ir vyriausiojo vardą vartojąs komitetas negali formaliai vadovauti nei senosios išeivijos organizacijoms, nei Lietuvos valstybiniams ar kitokiems Lietuvos reikalais rūpintis sukurtiems organams. Tik lojaliu bendradarbiavimu, visų naujosios išeivijos politinių jėgų suvienijimu ir ypač geru teisinių bei informacinių duomenų Lietuvos reikalams ginti paruošimu jis gali įgyti augštą autoritetą.

7) Vien tik būstinės laikinis ar pastovus pakeitimas arba tų pačių partijų atstovų didesnio skaičiaus į posėdžius pakvietimas nebūtų pakankamos priemonės Vliko veiksmingumui pakelti.

8) Veiksmingas ir pajėgus Lietuvos reikalams ginti komitetas, veikias gerame kontakte su Lietuvos Diplomatine Tarnyba, Europos kontinente yra neabejotinai reikalingas. Vlikas, būdamas dabartinėje savo padėtyje ir eidamas ligšiolinio veikimo linkme, to uždavinio patenkinamai neatliekа. Vliko ar jo svorio centro perkėlimas į kitą kontinentą, iš esmės nepakeičia veikimo linkmės, jo nesustiprintų nei Europoje atliktinųjų, nei kitų uždavinių vykdyme.

9) Paskirų politinių grupių skirtingos pažiūros į Vliko prigimtį ir jo vaidmenį yra išcentrinė jėga, žlugdanti galimybes sujungti jame viename visas naujausios išeivijos politines pajėgas. Reikia surasti tokius persitvarkymo pagrindus, kurie sudarytų palankias sąlygas visoms toms pajėgoms bendrame darbe sujungti ir išlaikyti.

10) Jeigu tinkamas persitvarkymo pagrindas kolkas arba ir iš viso nesurandamas, Lietuvos reikalui naudingi dar bai, kuriuos tik įmanoma atlikti, vien dėl to nesuradimo neturi būti sulaikomi, net jeigu juos tektų atlikti ir ne Vliko rėmuose.

11) Komitetas, kuriame ne mažiau kaip pusė balsų atstovauja pažiūrą ginčijančią Lietuvos Diplomatinės Tarnybos vaidmenį, negali deramai su Diplomatine Tarnyba bendradarbiauti.

12) Nebuvimas bendradarbiavimo sąlygų tarp Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir Vliko neturėtų virsti visišku santykių nutrūkimu tarp Lietuvos Diplomatinės Tarnybos ir visos lietuvių visuomenės. Tos visuomeninės politinės pajėgos, kurios teigiamai supranta ir vertina Lietuvos Diplomatinės Tarnybos reikšmę Lietuvos išlaisvinimo darbe, turi teisę jai talkinti ir kitais keliais.

Šią savo nuomonę pareiškiame Amerikos lietuviams, kaip išvadą iš mūsų patirtų žinių.

Kalbame tik savo vardu, nesiremdami niekeno įgaliojimais, tik tikėdami, kad tuo prisidedame prie padėties išaiškinimo, kuris reikalingas bejieškant kelio į didįjį visų lietuvių siekimą — Lietuvos laisvę.

Juozas J. Bačiūnas
Dr. Stepas Biežis
Albinas S. Trečiokas

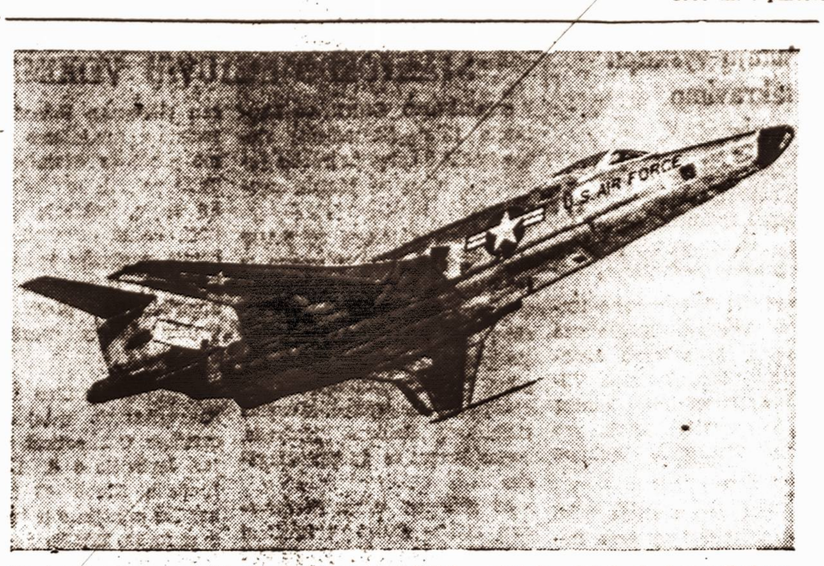

Naujausio tipo amerikiečių lėktuvas, specialiai pastatytas fotožvalgybos reikalams, galįs skristi greičiau negu balsas. Neseniai šis lėktuvas buvo sekmingai išbandytas Lamber Field, St. Louis, Mo.

LIETUVOS LAISVĖS KOVOTOJŲ SĄJUNGOS VYRIAUSIOS VADOVYBĖS PAREIŠKIMAS

Pradėjęs savo darbą 1944 metais vasario 16 dienos Lietuvoje, Vlikas laikėsi šių pagrindinių principų: konsoliduoti lietuvių visuomenę, lyginti grupių tarpusavio santykius ir iškilusius esminius ginčijamus klausimus spręsti tarptautiniu susitarimu.

Atsidūrus Vlikui tremtyje — pasitraukus iš Krašto, iš sunkių ir rizikingų pogrindžio sąlygų — sveiki grupių bendradarbiavimo principai užleido vietą partinei aritmetikai, vienos ar kartais dviejų grupių naudai bei norui, bet ne bendrajam Lietuvos laisvinimo reikalui.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, būdama viena iš Vliko steigėjų ir jame iki šio laiko dalyvaudama, konstatuoja:

1) Kad Vliko vardu tendencingai vedamoji propaganda prieš paskirus asmenis, grupes ar sambūrius, vietoj sukonsolidavus lietuvišką visuomenę bendram išlaisvinimo darbui, ją suskaldė,

2) Kad vietoj bendradarbiavimo su Lietuvos Diplomatine Tarnyba ir jos rėmimo, kaip teisinio valstybės gyvumo žymės bei Lietuvos bylai ginti svarbaus veiksnio, siekta ją užvaldyti, nepaistant pavojaus sužlugdyti jos tebeturimą teisinę padėtį ir reikšmę, o tam nepasisekus, pereita į kovą prieš jos susitvarkymą ir vaidmenį, imtasi lygiagrečių žygių ir varžybų su Diplomatine Tarnyba tarptautinėje plotmėje, nepaisant žalos Lietuvos reikalams,

3) Kad gynimas Lietuvos ateičiai esminės reikšmės turinčios tiesos — jog Lietuvos nepriklausomybė teisiškai tebėra nenutrūkusi, o tik svetimo smurto pažeista — silpninamas, Vliko veiksmus grindžiant partinių ginčų tęsiniu dėl buvusios Lietuvos valstybės santvarkos vertinimo,

4) Kad, siekiant Vliko vadovybę išlaikyti neribotą laiką vienos grupės rankose, neteisėtai pakeistas Vliko statutas ir tuo sulaužytas grupių susitarimas dėl Vliko santvarkos vertinimo,

5) Kad, ypatingomis protokolams rašyti taisyklėmis ir atskiroms nuomonėms reikšti nustatytąja tvarka suteikus pirmininkui (tuo pačiu — vyraujančiam blokui) neribotą galią grąžinti nepatinkamus pareiškimus ar atskiras nuomones nėjungiant jų prie protokolo, panaikinta Vliko narių nuomonių reiškimo laisvė Vlike,

6) Kad Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos vardu daryti pareiškimai bei pasiūlymai pakeisti užimtąją liniją pozityvia linkme nebuvo respektuojami,

7) Kad Vliko vidaus santykiuose įsigalėjo nesantaika ir neveiklumo dengimas iškilmingais, net ir tam neprituriančių narių vardu skelbimais pasigyrimais bei kritikos gniaužimu, tam naudojant moralinį ir medžiaginį protegavimą ar spaudimą į narius ir vidaus santvarkos laužymą arba dirbtinį jos pritaikinėjimą prie jau įvykdytų veiksmų,

8) Kad ši Vlike susidariusi dvasia neatitinka rezistencinės kovos dėsnių ir kad Lietuvos laisvės kovos susivienijimo jame, dirbtinai ribotam ir nesusitvarkančiame, nėra.

Todėl Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga, kaip kovos organizacija, liekanti ir toliau ištikima rezistencinės kovos principams, taria, kad dėl čia išdėstytų priežasčių jai nėra sąlygų toliau Vlike dalyvauti.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos Vyriausioji Vadovybė
M. Naujokas
M. Valiukėnas
V. Alksninis

Dr. M. Deveni buvo užpuolę plėšikai

Pirmojo potvynio metu Waterbury, kaip iš spaudos pranešimų žinoma, buvo pradėję siausti plėšikai, kuriems suvaldyti, miesto valdybai teko šauktis net kariuomenės pagalbos.

Praeitos savaitės trečiadienio įvykis su dr. M. Deveniu rodo, kad plėšikai Waterbury tebesiaučia. Buvo taip. Dr. Deveniui grįžus į savo ūkį, prie pat namų jį sulaiko du vyrai, taip pat su automobiliu, ir, atkišę revolverį, pareikalauja pinigų. Iškratę dr. Devenio kišenius ir pasiėmę apie 70 dolerių, plėšikai įsako jam paruošti dar 2,000 dolerių, kuriuos jie žinosią kaip pasiimti... Bet kitą dieną vienas plėšikų paskambina dr. Deveniui ir tą sumą pareikalauja padidinti 3,000 dolerių. "Mes žinome, kad tu turi pinigų ir todėl mums gali duoti 5,000 doelrių", plėšikas pasakė daktarui.

Waterburio miesto policija, kuriai apie tą įvykį tuojau buvo pranešta, dabar dr. Deveni saugoja.

TAUTIŠKUMAS, NACIONALIZMAS IR LIBERALIZMAS

A. J. VEIVERĖNAS

Mėgindami trumpiausiai nusakyti liberalizmo sąvoką, galime sakyti, kad liberalizmas yra žmogaus prigimta idėja išsilaisvinti iš jį varžančių vidujinių ir išorinių bei aplinkos varžtų. Ši idėja teina su žmogaus prigimtimi. Ji yra dvylypiška: dvasinė, arba išplaukianti iš dvasinių žmogaus aspektų ir intuityvinė — pasireiškianti biologinėje prigimtyje. Intuityvinė laisvės idėja stipri visame biologiniame pasaulyje. Žmoguje ši idėja pasireiškia stipriau jo mentaliniuose procesuose. Ji pasireiškia jau pas kūdikį, paskui vaiką, jaunuolį ir suaugusį. Žodžiu, ji neatskiriama nuo žmogaus ir turi savo tęstinumą. Taigi, liberalizmas nėra nei ateizmas, nei komunizmas, nei laisvamanybė.

Žmoguje esantieji dvasiniai aspektai gimdo mentalinius procesus, kurie mumyse pasireiškia kaip: džiaugsmas, liūdesys, baimė, meilė, troškimas laimės, laisvės ir dvasinių bei materialinių gėrybių. Visa tai mes galime pavadinti žmogaus protavimu, jo dvasine galia ir jo dvasine buitimi. Žmogaus protavimas ir jo galia yra susijusi su mentalinių procesų stiprumu ir dvasinių aspektų įtaka. Jų įtakoje žmogus pajunta dar vieną stiprią apraišką, tai dorovinį—moralinį aspektą, kuris jau grindžia tam tikrus dvasinius įstatymus, kurie iš dalies kuria, arba tiksliau sakant, žmogų laiko nuolatiniuose varžtuose. Liberalistinė idėja žmoguje dažnai susiderta su dorovine apraiška ir jos statomais įstatymais. Klaidinga būtų tvirtinti, kad ta liberalistinė idėja jau griauna dorovinius įstatymus. Ne. Ji juos tik pagrėžtina ir pati įgauna savąją linkmę, atitinkamą vietą, ir stiprumą žmogaus dvasinėje buityje. Liberalistinė idėja neapsistoja glūdėti, bet ji reiškiasi gana stipriai visame žmogaus dvasinių aspektų procese — visame vyksme — žmogaus protavime.

Mūsame gyvenime liberalistinė idėja įgauna savo formą ir apsireiškia, bekovodama su žmogaus sukurta tvarka ir įstatymais, kurie priešingi pačiai liberalistinti idėjai ir jos krypčiai, kaip tai apsisprendimo, minties ir žodžio laisvei, humaniškumui, teisingumui, laisvos valios ir laisvos kūrybos teisei. Ji griežčiausiai kovoja tiek su dvasiniu, tiek fiziniu žmogaus pavergimu, prie vartavimu ar bet kurio jai švento principo laužymu. Šitaip liberalistinė idėja, prisiimdama visą eilę principų, išeina į žmogaus gyvenimo plotmę. Mes ją jau galime apibudinti tiesiog liberalizmu. Liberalizmas itin pabrėžia laisvės, humaniškumo ir tolerancijos principus. Jis nebegriauna žmogaus buities dvasinių įstatymų nei moralinių nuostatų. Jis juos saugoja ir gina. Tame tarpe jis pripažįsta ir religiją, kaip žmogaus dvasinę idėją ar sukurtą teoriją savo dvasiniai buičiai stiprinti, dorovei išlaikyti ir laimei siekti. Liberalizmas priešinasi religijai tik ten, kur ji mėgina žmogų pavergti, arba ten, kur religija vartojama kaip priemonė žmogaus išnaudojimui, jo laisvos kūrybos užgniaužimui, protavimo ar jo asmeniškos laisvės atėmimui. Liberalizmas pabrėždamas toleranciją pripažįsta teisę kiekvieno žmogaus asmeniškam apsisprendimui — religiniams įsitikinimams. Taigi, liberalizmas religiją laiko tam tikru doroviniu įstatymu, kuris yra saugotinas ir nepažeistinas.

Visiškai priešingai stengiasi mums įrodyti kun. St. Yla. Būtent, kad liberalizmas esąs ateizmas, laisvamanybė, negatyvi ir beprasminga idėja — tik kovoti su religija ir žmogų stumti į dvasinę plokštumą. Jis neranda liberalizme jokio turinio, tik vaizduotės žaismą, pavojingą žaidimą ir dvasinę krizę. Galiausiai daro išvadas: "Beturiniškumas yra dvasinis nihil — nihilizmas. Jis yra baisus savo esme, kaip dvasinė tuštuma. Jis neša psichologinį sąmyšį, nerimą, baimę. Jis verčia mestis į betkokį, racionalų veiksmingumą ir svaigintis narkozu" Draugas.

Visoje eilėje savo straipsnių, tilpusių keliuose praeitų metų Draugo numeriuose, jis tą pačią, net melodingai skambančią, reklamą (visur pasikartojančią — aut.) deda apie liberalizmą. Jo argumentai tik, taip vadinamų paskirų liberalų, perafrazuotos mintys ir pasisakymai, o nieko ir nieko naujo. Tai galima pavadinti tik pigia reklama liberalizmui ir beprasmingas žodžiavimas. Neįdomu ir skaitytojui, kada temos pradžioje jau aiškiai matomos išvados. O jos šiuo atveju yra daugiau, negu aiškios. Gerb. kun. Ylai svarbu liberalizmą nupiešti baisiu baubu ir pagasdinti kiekvieną kad jis jo vengtų, kaip biauriausio kvapo, nes liberalizmas yra klerikalizmo priešinybė, o kun. St. Yla kalba kaip jo atstovas ir gynėjas.

(Bus daugiau)

Prisimink tuos, kurie viską prarado ir nieko nebeturi. Aukok varge esantiems lietuviams.

ADV. JONAS VIRBALIS SIŪLOMAS NOMINUOTI Į SLA IŽDININKUS

Vienybės Wilkes Barre korespondentas jau anksčiau pranešė, kad adv. Jonas R. Virbalis iš Plymouth, Pa. yra siūlomas nominuoti SLA iždininko vietai. Tokį pasiūlymą padarė net du stambiausi SLA apskričiai — pirmasis ir septintasis. Septintojo apskričio suvažiavime, kuris neseniai įvyko Pittston, Pa., už adv. Jono R. Virbalio kandidatūrą į SLA iždininkus aiškiai pasisakė ilgametis SLA prezidentas Stasys Gegužis. Virbalio kandidatūrą remia abiejų SLA apskričių — pirmojo ir septintojo — pirmininkai, A. Staniškis ir Ad. Miliauskas. Už jį taip pat pasisakė visi žymesni SLA veikėjai Pennsylvanijoje.

Adv. Jonas R. Virbalis — tipiškas jaunosios kartos veikėjas. Gimęs ir augęs Plymouth, Pa., Vienybės Lietuvninkų tėviškėje, adv. Virbalis savo lietuviška kalba nesiskiria nuo iš Lietuvos atvykusių inteligentų. Lietuvybei gaivinti ir jai stiprinti, adv. Virbalis veikia ne tik SLA, kurios Įstatų Komisijos nariu jis jau seniai yra, bet taip pat uoliai dalyvauja kitose lietuvių organizacijose. Jis yra vienas Wyomingo slėnio lietuvių radijo programos steigėjų ir palaikytojų. Jis aktingai veikia amerikoniškoje politikoje, visur ir visados keldamas lietuvio ir Lietuvos vardą. Žodžiu, adv. Jonas R. Virbalis yra tas, ko senosios kartos veikėjai visada pageidavo, būtent, kad Amerikoje gimęs, augęs ir išsimokslinęs lietuvis nepamirštų ir savų, lietuviškų reikalų bei idealų.

Toks yra adv. J. R. Virbalis, kurį SLA veikėjai dabar siūlo nominuoti, o vėliau išrinkti SLA iždininku. K.

Sudaryta Kultūros Fondo Taryba

Bendruomenės Valdyba spalio 20 d. posėdy papildė Kultūros Fondo statutą ir sudarė Kultūros Fondo Tarybą. Į Tarybą savo atstovus kviečiamos išrinkti arba paskirti įvairios mūsų kultūrinės institucijos, draugijos, ansambliai ir t. t., taip pat į ją kviečiami ir paskirų žakų kultūrininkai bei atskiri lietuvių kultūrą remią asmenys. Numatyti 28 Tarybos nariai. Bendruomenės Valdyba imasi parengiamųjų darbų, kad būtų galima netrukus sušaukti Kultūros Fondo Tarybą pirmojo posėdžio. Tarybos narių daugumą sudarys čikagiečiai, tad ir jos rezidiuojamoji vieta bus Chicaga.

Ministeriui Girdvainiui padaryta operacija

Spalio 24 d. Lietuvos Ministeriui prie Šv. Sosto buvo padaryta rimta operacija. Ligonis sveiksta.

Sužinojęs apie Ministerio ligą, Popiežius Pijus XII teikėsi atsiųsti telegrafu prieš pat operaciją specialų Apaštališkąjį palaiminimą ir nuoširdų linkėjimą kuo greičiausiai pasveikti. Linkėjimų telegrama buvo gauta iš mons. A. Samorės, Valstybės Sekretorijato diplomatinės sekcijos vedėjo. Linkėjimai taip pat buvo atsiųsti daugelio diplomatinio korpuso narių.

Adlai Stevensonas neseniai kalbėjosi su Trumanu Chicagoje. Manoma, kad jiedu tarėsi dėl demokratų kandidato į prezidentus.

MANO PASTABOS IŠ KELIONĖS

Iš Zuricho į Miuncheną atvykome rugsėjo 30 d. Geležinkelio stotyje mus sutiko: dr. J. B. Končius, kun. Šarka, Laučkai ir Rugieniai. Čia sužinojome, kad Griniai (visi trys) ligoninėje. Dr. Grinius jau sveiksta. Dr. S. Biežis su Bačiūnu dr. Grinių aplankė ligoninėje. Griniuvienė ir jos moti na serga kitoje ligoninėje). BALFo pirm. dr. Končius buvo parūpinęs visiems kambarius labai patogiam viešbutyje ir čia buvome 5 dienas.

Laučkai mus pakvietė pas save ir supažindino su vietos lietuviais. Tai buvo tikrai nuoširdus ir malonus priėmimas. Dr. kan. Končius parodė mums miestą, o čia tuo metu buvo bavarų alaus šventė ir cirkas, kuriame sutikome mažo ūgio lietuvį Praną Skirusą.

Laučkai pakvietus, per Amerikos Balsą kalbėjome į Lietuvą. Turėjome keletą pasitarimų, susipažinome su sanatorijose sergančiais ir BALF šelpiamais seneliais, kurie dėl sveikatos trūkumų negalės pasinaudoti dabartinėmis imigracijos lengvatomis atvažiuoti į JAV.

Vladas Banaitis čia mums tarpininkavo, supažindino su visomis įdomybėmis, parodė Laisvosios Europos patalpas, kuriose dirba apie 1300 įvairių tautybių komitetai, jų tarpe keletas lietuvių su p. Banaičiu.

Reutlingenas — VLIKo "karalystė". Taip pasitaikė, kad į Miuncheną su reikalais buvo atvykęs Eltos redaktorius p. Pauliukonis, kuris, grįždamas atgal, buvo malonus mus palydėti. Atvykus į Reutlingeną, geležinkelio stotyje mus sutiko: Juozas Bataitis ir Tomas Šidiškis, VLIKo pirmininkas prel. M. Krupavičius, TV pirm. K. Žalkauskas su žmona ir kiti. Padarę trumpą vizitą VLIKui, turėjome pasitarimą savųjų tarpe, o vakare buvome VLIKo svečiais. Vakarieniavome Park Hotel, kuriame buvome apsistoję. Kitą dieną posėdžiavome su VLIKo vadovybe: Krupavičiumi, Žalkausku, Gelžiniu, Kairiu. Visi pasitarimai buvo surašyti ir visi dalyviai gavo nuorašus. Pasiinformuota visais rūpimais klausimais.

Spalio 7 d. ryte su specialiai gauta automašina, lydimi Bataičio, Šidiškio ir Drungos su žmona, išvykome aplankyti Bendruomenės centro ir Vasario 16 Gimnazijos. Bendruomenės pirmininkas Pr. Zundė vėliau mus palydėjo į Vasario 16 Gimnaziją. Gimnazijos direktorius dr. Literskis parodė Gimnazijos patalpas. Kadangi buvo pietų laikas, tai buvome pakviesti pietauti kartu su mokiniais.

Po pietų įvyko programa: tautiniai šokiai, deklamacijos ir t. t. Gimnazijos patalpos ir gimnazistai, o ypač mergaitės, darė gerą įspūdį. Amerikiečiai turėtų Gimnaziją daugiau paremti. Patalpų atžvilgiu didelis progresas padarytas, palyginus kas buvo prieš porą metų.

Aplankėme Vokietijos sveikatos miestą Baden Baden. Čia pernakvoję ir ryte atsisveikinę su palydovais, Bataičių, Šidiškiu ir Drunga, kurie mus palydėjo į geležinkelio stotį, išvykome į Paryžių.

Atvykę į Paryžių, geležinkelio stoty radome laukiant Vytautą Gedgaudą ir Joną Mažionį su žmona, kurie mus palydėjo į viešbutį. Dar Šveicarijoje būdami pasirūpinom kambarių rezervacijomis. Per tris dienas Paryžiuje daug ko pamatėme. Min. dr. S. Bačkis pakvietė pietum ir turėjome pasikalbėjimą mums rūpimais klausimais. Vėliau turėjome kitus pasitarimus su vienminčiais. Vytautas Gedgaudas ir Mažionis mus supažindino su Paryžium. Ponia Bačkienė mūsų žmonoms padėjo lankyti Paryžių. Min. dr. S. Bačkis buvo malonus atvykti į viešbutį ir palinkėti mums laimingos kelionės. Laikas buvo labai ma loniai ir naudingai praleistas.

Atvykę į Londono stotį, spa lio 12 d. labai nustebome, kad pirmas mus pastebėjo ir sutiko Min. B. K. Balutis ir vėliau visą laiką mumis rūpinosi. Pakvietė į Atstovybę, po poros dienų padarė platesnį susipažinimo vakarą, pakviesdamas į Atstovybę žymesnius lietuvius, estų ir latvių atstovus (ministerius). Prisiartinę prie Pasiuntinybės, pirmiausia pastebėjome Lietuvos trispalvę. Vėliau sužinojome, kad min. B. K. Balutis dar nėra pasveikęs ir kad šis jo pasirodymas buvo pirmas po ligos ir gana sunkios ligos.

A. S. Trečiokas

Mj. gen. Burns, kanadietis, Jungtinių Tautų Palestinos karo paliaubų prižiūrėtojas, sako, kad tarp Izraelio ir Egipto agli kilti karas.

PAREIŠKIMAS DĖL GIMNAZIJOS

Savo posėdyje spalio 20 d. Vasario 16 Gimnazijos Kuratorija apsvarstė eilę su gimnazija ir jos mokinių auklėjimu susijusių klausimų.

Ypatingą dėmesį Kuratorija atkreipė į kai kur spaudoje pa reikštas nuomones dėl tariamų gimnazijos vidaus nesugyvenimų. Kuratorija nuodugniai ištyrė reikalą ir apklausinėjo įvairius suinteresuotus asmenis.

Kuratorija priėjo išvados, kad praeityje yra buvę gimnazijoj nepageidaujamų reiškinių, inspiruotų iš šalies, bet jie yra dabar pašalinti.

Kuratorija įsitikino, kad dabar gimnazijoje nėra nesklandumų ar nesugyvenimo mokinių ar mokytojų tarpe tarp katalikų ir evengelikų ir nepastebima, kad gimnazijoje veiktų kokie partiniai būreliai.

Kuratorija pavedė gimnazijos vadovybei daboti, kad ir ateity būtų išlaikyta visiška lygybė abiejų konfesijų atžvilgiu ir jokiu būdu neleisti į gimnaziją jokių partinių ar politinių įtakų.

Vasario 16 Gimnazija turi būti lietuviška mokslo ir auklėjimo įstaiga ir Kuratorija yra įsitikinusi, kad ji tokia ir išliks, jei viso pasaulio lietuviai ją kaip moraliai taip materialiai parems.

M. Bajorinas — Europos PLB atstovas
T. Alf. Bernotaitis — Lietuvių Katalikų Misijos Direktorius
E. Simonaitis — Vokietijos L. B-nės Krašto Valdybos atstovas
Pr. Zundė — PLB Vokietijos Krašto Valdybos Pirmininkas
Dr. V. Literskis — Gimnazijos Direktorius
Kun. P. Šimkūnas — Evangelikų Bažnyčios atstovas
Dr. A. Damijonaitis — Tėvų Komiteto atstovas

610 senelių skursta tremties lageriuose —palengvink jų senatvės dienas — aukok šio vajaus metu.

Wm. Woodward, jr. milijonierius, kurį žmona per klaidą nušovė, manydama, kad į jų namus įsiveržė plėšikas.

GIMNAZIJA LAUKIA PARAMOS

Vasario 16 gimnazija laikosi laisvojo pasaulio lietuvių aukomis. Mūsų garbei reikia pasakyti, kad tų aukų ligi šiol netrūko ir gimnazija pajėgė normaliai dirbti. Ši parama yra būtina ir toliau. Jos mūsų išlaikoma mokykla labai laukia. Aukas prašome siųsti prie Bendruomenės veikiančiai Vasario 16 Gimnazijos Komisijai: pirm. P. Viščiūnui (31 Bunker Ave., Brockton 4, Mass.) arba iždi. P. Pauliukoniui (9 Aetna St., Worcester 4, Mass.).

M. KRUPAVIČIUS GINASI SAVO LAIŠKO PALECKIUI

Margutis, norėdamas supažindinti su nuotaikomis ir įvykiais, pasireiškusiais tuojpat, kai Sovietų jėgos įžygiavo į Lietuvą, pasiryžo paskelbti Krikščionių demokratų pirmininko M. Krupavičiaus labai širdingą ir pataikaujantį laišką Justui Paleckiui. Redakcija pasiuntė Krupavičiui to laiško tekstą, prašydama jį pasiskaityti, kokie samprotavimai vertė jį tokį laišką rašyti. Krupavičius, atsakydamas Margučio redakcijai, teisinasi, kad jo rašyto laiško turinys buvęs visai kitoks, bet nepasako, kokį laišką jis rašęs.

Margutis, išsiaiškinęs galutinai visus neališkumus, skelbs tą Krupavičiaus laišką su visais priedais ir susirašinėjimais.

Spalio mėnesio numery Margutis duoda įdomios medžiagos apie Vliką sudarančias partijas, jų "įtaką" ir jų galią... Lietuvos laisvinimo reikaluose. Šiame numery taip pat randame platų pasakojimą, kaip kūrėsi Amerikos lietuvių fondai, kaip jie dalyvavo Lietuvos atstatymo darbuose, kuo kas pasižymėjo seimuose ir kaip atrodė "kova" su basliais ir kolionėmis susirinkimuose, parapijose ir seimuose.

Šis Margučio numeris tikrai turiningas, pilnas įdomių vaizdų, informacijų, humoro pasiskaitymų ir kita ko. Ateinančiame numery Margutis skelbs, kaip kan. Tumas valstybės teatre sakė kalbą už prezidentą Smetoną, kada jis sėdėjo krikščionių demokratų kalėjime. Šiais metais Margutis yra paskelbęs prez. Smetonos atsiminimus, surašytus, jam pasitraukus iš Lietuvos. Taip pat jau paskelbta ir Balučio pasakojimai, kas ir kaip suorganizavo gruodžio 17 dienos perversmą Lietuvoj.

Užsisakę Margutį metams, gauna šiuos visus atsiminimus nemokamai. Margučio adresas 6755 S. Western Ave., Chicago, Ill. Margučio metinė prenumerata $3.00.

Gvatemalos prezidentas Armas su žmona, prezidento Eisenhowerio pakviestas, dabar lankosi Amerikoje.

Pats seniausias Amerikos lietuvių žurnalas yra

MARGUTIS

Jis iliustruotas, turiningas, įvairus ir visados gyvas.

MARGUTIS

išeina kiekvieną mėnesį. Pasiųskite adresą ir gausite numerį susipažinimui. Margučio metinė prenumerata tik $3.00.

MARGUČIO adresas:
6755 S. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

J. MARKIEWICZ AND SONS, Inc.
Tel. LOcust 2-9229
Laidotuvių Direktoriai
15 Trumbull Street
New Haven, Conn.

POLAKAS GARANTUOJA, kad galima mokėti brangiau, bet negalima suruošti geresnių laidotuvių

$250 ąžuolinis karstas

Laidotuvių kaina nėra problema, nes mes turime didelį pasirinkimą karstų.

Audeklu dengtas nuo -95
Ąžuolinis nuo $250
Mahagoni med. nuo $495
Metaliniai nuo $385
Nemokamai koplyčia

Antanas Polakas
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
151 METROPOLITAN AVE.,
Brooklyn, N. Y.
Telefonas EVergreen 7-8479

Lietuvos Atsiminimų
RADIJO VALANDA
Jack J. Stukas
Direktorius
SEŠTADIENIAIS
nuo 4,30 iki 5,30 v. p. p.
WEVD, 1330 kil.
Visais reikalais kreiptis:
1264 WHITE STREET
Hillside, N. J.
WAverly 63325

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius — ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
660 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.
Tel. STagg 2-5043 NOTARY PUBLIC

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr. — J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms

AUGUST P. GUSTAS, Inc.
AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
EVergreen 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME
635 NORTH WOOD AVENUE, LINDEN, NEW JERSEY
Telephone LInden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVIČIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
410 METROPOLITAN AVE., BROOKLYN 11, N. Y.

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

Žmogaus smegenys užbaigia augimą normaliai nuo 15 iki 18 metų.

Daugelis gauna patarimų, bet tik išmintingieji jais pasinaudoja. Syrus

Įspėk draugus privačiai, o girk juos viešai. Syrus

QUALITY MARKET
VICTOR ABECUNAS, Sav
356 PARK STREET,
NEW BRITAIN, CONN

NEATIDĖLIOKITE RYTOJUI

Nei vienos dienos negalite laukti, jei norite apdrausti savo namus, baldus, automobilius, brangius kailinius ir tt.

Leiskite man parūpinti jums draudimo polisą jūsų pasirinktoje draudimo bendrovėje.

Jonas Juodis, Draudimo Brokeris, 664 Jamaica Avenue, Brooklyn 8, N. Y. Tel AP 7-9454

Dirbančiųjų patogumui mano darbo valandos: Darbo dienomis 6-8 v. v. Šeštadieniais nuo 8 v. r. iki 6 v. v.

Apreiškimo Parapijos Lituanistinės Grupės
VAKARAS
ĮVYKSTA SEKMADIENĮ,
lapkričio 6 d.
PARAPIJOS SALĖJE,
NORTH 5th ir HAVEMEYER STS. BROOKLYN, N. Y.
Programoje: VYTAUTO ALANTO 3 veiksmų komedija
"BUHALTERIJOS KLAIDA"
Po programos šokiai, grojant JOE THOMAS orkestrui
Auka $1.25. Veikia Bufetas, Pradžia 5 val. vakare

CASINO TEATRAS
210 East 86th St., New York Tel.: RE 4-0257 BU 8-0561
Nuo lapkričio mėn. 4 iki 10 d.
"DAS SUENDIGE DORF"
Joe Steckel—Renate Mannhard—Guenther Lueders
ir
"DIE SCHATZTRUHE"
Theo Darmeger — Karl Skraup — Rudolf Carl
Naujausia vokiška apžvalga.

M. and Z AUTO COLLISSION WORKS
JULIUS MALDUTIS
BENDRI AUTO TAISYMO DARBAI
937 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Tel. EV 8-9794
Namų telefonas: HY 7-3247

DRABUŽIAI MŪSŲ SANDĖLY PARDUODAMI TREČDALIU PIGIAU, NEGU KRAUTUVĖSE
GERIAUSIA MEDŽIAGA IR DARBAS.
Ateikite ir įsitikinkite. Mes kalbame lietuviškai.
REGAL MANOR CLOTHES
53 WEST 23rd ST. NEW YORK 10, N. Y.
ORegon 5-5090-1-2-3

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP
GRAND PARADISE
Ką nerengtumėte — koncertą, vestuves, šokius, ar prakalbas — Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.
Reikalų Vedėjas
I. WEINSTEIN
320 GRAND ST. BROOKLYN 11, N.Y.
EVergreen 7-1123

STEAMBOAT INN
ALMA KASMOČIUTĖ, Vedėja
ĮVAIRIAUSI GĖRIMAI IR PIRMOS RŪŠIES MAISTAS
SALĖ ĮVAIRIOMS PROMOGOMS
DIDELIS IR GRAŽUS SODAS PIKNIKAMS.

Alma Kasmočiutė

89-91 STEAMBOAT ROAD GREAT NECK, L. I.
Telefonai
Great Neck 2-1546 (Biznio) — Great Neck 2-3389 (Namų)

PAS MUS

Jurgis Garšva, brooklyniečio Juozo Garšvos brolis, vienas amerikiečių lietuvių pramonės bendrovės Lietuvoje, Drobės, steigėjų, kaip dabar pranešama iš Vilniaus, miręs 1948 m. Kaune.

Henrikas Kačinskas, Aleksandras Merkelis, Kostas Ostrauskas ir Kazys Vasiliauskas dalyvaus lapkričio 27 d. Šviesos sambūrio rengiamame Vinco Krėvės-Mickevičiaus minėjime.

P. Montvila, New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininkas, praneša, kad ateinantį pirmadienį, lapkričio 7 d., 7,30 v. v. Atletų Klubo salėje, 3332 Halsey St. Brooklyne, įvyksta metinis Tarybos susirinkimas.

A. S. Trečiokas, plačiai žinomas veikėjas, Balfo iždininkas ir daugelio kitų lietuviškų organizacijų pareigūnas, nominuojamas SLA iždininko vietai.

Vyt. Gobužas, Romas Kezys ir Vacys Mikalauskas atstovauja New Yorko skautus vyčius Naujųjų Metų sutikimui rengti komisijoje, į kurią taip pat įeina Šviesos ir Santaros atstovai.

Ant. Mikaliūnas, Tesės ir Kazio Podzių sūnus, praeitą šeštadienį, Jamaica, N. Y. susituokė su Elena Mikalionis. Svočia ir svotu buvo Mildred Mitchell su M. Mažeika..

Al. Kumskis, žinomas Chicagos lietuvių demokratų veikėjas, neseniai su žmona lankėsi New Yorke.

Kazys Kundrotas, lietuvių siuvėjų lokalo delegatas, šalpos vajaus proga Balfo centrui įteikė 100 dolerių auką. Pažymėtina, kad šis "žemaitis patriotas" kasmet aukoja Balfui po šimtinę.

Ignas Urbaitis, žinomas Šiaulių advokatas, valstiečių liaudininkų veikėjas, kaip dabar pranešama, mirė 1952 m. liepos 16 d. Rusijoje.

Vyt. Augustinas, žinomas fotografas, sekmadienį, lapkričio 6 d. 5 v. v. Baltic Freedom House, 131 E. 70 St. New Yorke, skaitys paskaitą, kurią rengia šviesiečiai. Bus rodomi spalvoti paveikslai.

New Yorkas ir Apylinkė

RETO ĮDOMUMO LIETUVIŲ PARODA

Gera ir gudri buvo toji Julija Kimball, pirmoji moteris pradėjusi rengti moterų parodas. Iškovojus lygias su vyrais teises, reikėjo pasirodyti savo darbais. Šiuo laiku moterų parodos virsta lyg ir atskirų tautų parodomis. Iš šalies žiūrint jos net atrodo komerciniu jomarku. O visgi tikrenybėj jos reikšmingos, o mums, lietuviams, tiesiog reikalingos. Būna auksinė proga pasirodyti pasauliui savo kultūriniais lobiais.

Jau keleri metai lietuvių skyriaus paroda rūpinasi ir kitas moteris išjudina dirbti dain. Vincė Jonuškaitė. Stebėtina ji savo energija. Pati neseniai čia atvykusi, turi šeimą, eina į dirbtuvę, o ir visuomeniniame darbe visada pirmutinė. Šiemet ji ypatingai daug dėmesio skiria lietuvių moterų kioskui. Ji nori, kad ši paroda nebegirdėtų priekaišto "kasmet vis tie patys eksponatai". Ne, šiemet to niekas negalės prikišti. Be meno skyriaus, kur planuojama turėti tapybos ir ypatingai daug keramikos darbų, bus ir originali kalėdinė eglutė. Papuošalai jai skaučių darbo. Prie nuolat naudojamų eksponatų, bus daug naujo taip pat.

Moterų Vienybė, kuriai vadovauja P. Šimėnienė, ir New Yorko Moterų Klubas dirba, kad Tarptautinėj Moterų Parodoj lietuvių skyrius pasižymėtų ne tik gausiais ir brangiais lietuvių moterų darbais, bet kad ten kasdien budėtų ir graikščios lietuvaitės, pasipuošusios tautiniais rūbais.

Tokios parodos mums patarnauja kaip graži propaganda. Ten sukiojasi didžiųjų laikraščių reporteriai, radijo ir televizijų atstovai. Būna tikrai džiugu, kai lietuvė, kaip anąmet gražioji Varnienė, atsistoja prieš televizijos akį.

Manau, visuomenė nereikės daug raginti, kad šią parodą lankytų, įsigydami iš anksto bilietus.

Paroda įvyks lapkričio 7 d. ir tęsis iki lapkričio 13 d. Vieta: 71 Regiment Armory, Park Avenue (prie 34 gatvės) New Yorke.

Pr. Lapienė

Newarko Lietuviai ruošia rinkliavą

Newarko Balfo 36 skyrius gavo miesto valdybos leidimą daryti viešą rinkliavą šalpos reikalams. Rinkliava prasideda lapkričio 14 ir baigiasi lapkričio 19 d.

Balfo skyriaus valdyba kreipiasi į visus Newarko ir apylinkės lietuvius, kviesdama jucs prisidėti prie šio kilnaus labdaros žygio. Prašoma aukoti gausiai, nes mūsų pagalbos laukia nelaimingi tautiečiai Europoje.

Rinkliavos centras bus lietuvių parapijos klebonijoje, 207 Adam St. Newark, N. J. Telef. MArket 2-6847.

Vladas Dilis
Balfo skyr. valdybos pirm.

Skautams vyčiams

Šį sekmadienį, lapkričio 6 d., 12,30 p. p. Skautų Būkle, Brooklyne, įvyksta skautų vyčių draugovės sueiga. Bus kalbama apie skautų vyčių draugovės prisidėjimą prie ruošiamo Naujų Metų sutikimo. Svarbu dalyvauti.

Domas Žvirblys neseniai prekybos laivyno akademijoje išlaikė kvotimus laivo kapitono teisms gauti.

J. Jakulevičius, brooklynietis, susilaukė ketvirto sūnaus. Motina ir naujagimis sveiki.

Mirė V. J. Budrikas

Praeitą šeštadienį, spalio 29 d., mirė Vincas J. Budrikas, Vienybės ir kitų laikraščių bendradarbis, rašęs daugiausia filosofinėmis temomis. Palaidotas lapkričio 3 d. Velionis gyveno 325 E. 8th St. Brooklyne. Liko žmona Juzė ir brolis Juozas.

Iš profesijos, velionis buvo advokatas, bet savo ofiso nelaikė ir dirbo vienoje advokatų firmoje New Yorke. Vėliausiu laiku velionis lietuviškoje veikloje nedalyvavo ir net spaudoje nebendradarbiavo. Mirė 64 metų amžiaus.

Žurnalistų žiniai

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos New Yorko Skyriaus Valdyba kviečia skyriaus narių metinį susirinkimą, lapkričio 6 d. (sekmadienį) 12 val. Apreiškimo parapijos mokyklos patalpose, 259 North 5th St., Brooklyn, N. Y.

Darbų tvarkoje — Valdybos ir Kontrolės Komisijos pranešimai, skyriaus organų rinkimai ir kiti organizaciniai reikalai.

Nesant kvorumui, susirinkimas bus pradėtas 12 val. 30 min. esant bet kuriam narių skaičiui ir jis bus laikomas teisėtu

Skyriaus Valdyba

Karvelio pranešimas

Praeitą sekmadienį Apreiškimo parapijos salėje kalbėjo dr. P. Karvelis, Vliko narys. Svečią publikai pristatė P. Montvila, New Yorko Lietuvių Tarybos pirmininkas. Jis taip pat pakvietė kun. N. Pakalnį, kuris ta proga trumpai nušvietė, kaip prieš 15 metų susikūrė ir veikė New Yorko Lietuvių Taryba.

Dr. P. Karvelio pranešimas buvo visais atžvilgiais įdomus. Svečias savo kalboje plačiai palietė visas tas problemas, kuriomis šiandien rūpinasi laisvojo pasaulio lietuviai. Jis ragino visuomenę ir spaudą kovoti su komunistų intrigomis, kurių tikslas suskaldyti lietuvių vienybę emigracijoje. Ta pačia proga dr. P. Karvelis pranešė kad tik šiomis dienomis komunistų agentai mėgino išvogti Vliko spintas su dokumentais.

Į visus paklausimus dr. P. Karvelis davė labai tikslius atsakymus.

LIETUVIŠKI TAUTINIAI ŠOKIAI NEW YORKE

Lapkričio 5 ir 6 d. liaudies šokių namuose, 108 W. 16th St. New Yorke, gastroliuos Bostono Liaudies Šokių Grupė, kuriai vadovauja Ona Ivaškienė. Grupė ne tik šoks tautinius šokius, bet juos ir mokys. Šokiai ir pamokos tomis dienomis tęsis nuo 2 v. iki 5 v. p. p.

Padėka

Dėkoju dr. Irenai Giedrikienei, inž. Stasiui Giedrikiui, Pajautai Tallat-Kelpšienei, agr. Tadui Tallat-Kelpšai, Tamkevičių šeimoms, Gudams ir kitiems, surėngusiems sutikimo pobūvį, man grįžus iš Europos. Giedrikiai ir Tallat-Kelpšai buvo malonūs mane pasitikti uoste. Dėkoju p-niai Tallat-Kelpšienei už jos pačios keptą tortą su sveikinimo įrašu. Dar kartą ačiū visiems.

Izabelė Dilienė.

ADOMO MICKEVIČIAUS MINĖJIMAS NEW YORKE

Columbia Universitetas, ryšium su Adomo Mickevičiaus šimto metų mirties sukaktimi, rengia minėjimą, kuris įvyks lapkričio 9 d. 8:30 val. vakare. Casa Italiana patalpose, 117 ir Amsterdam gatvių kamp. New York.

Programoje bus vengrų kilmės amerikiečio rašytojo ir literatūros kritiko Fulop-Miller paskaita, dainos, parašytos pagal Mickevičiaus žodžius ir Mickevičiaus kūrinių deklamavimas. Minėjimas vyks angliškai. Programai vadovaus prof. Manfred Kridl, vienas didžiausių lenkų mickevičiologų ir šiuo metu Mickevičiaus studijų profesorius Columbia Universitete. Jis kviečia lietuvius tame minėjime atsilankyti. Įėjimas laisvas. Važiuoti reikia Broadway 7th Avenue IRT linijos traukiniu ir išlipti 116th St. (arba Columbia Univerity).

Lietuvos atsiminimų rinkėjams prašymas

Nepriklausomybės laikais Lietuvoje, Birutės Saldainių fabrikas Šiauliuose (o gal Rūtos) pagerbdami Dariaus Girėno didvyrišką žygį —skridimą per Atlantą — atžymėjo, išleisdami saldainius dėžutėse su Dariaus Girėno atvaizdu.

Gal kas iš gerbiamų Lietuvos atsiminimų rinkėjų turi atsivežęs tokių dėžučių?

Gal turima bet kokių kitų nuo saldainių dėžučių su lietuviškais vaizdais? Maloniai prašome pranešti Birutės saldainių gamintojams:

BALTIC CO., P. O. Box 96 (337 Union Ave.) Brooklyn 11, N. Y. Tel. EV 4-1232.

Būsim labai dėkingi.

Broliai partizanai tėvynėje savo gyvybę aukoja už lietuvio šviesesnį rytojų. Pradžiugink vargstančiuosius savo auka.

LIETUVIS PERKA TIK PAS LIETUVĮ!

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

MARIJONA STRUMSKIENĖ, savininkė

322 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EVergreen 7-2089

Vienintėlė lietuvių degtinės ir vyno krautuvė, gyvuojanti jau 20 metų.

SCHOLES BAKING, Inc.

LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas

Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kuo geriausiai.

532 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

SAVINGS ACCOUNTS CORDIALLY INVITED

3% A YEAR

LATEST INTEREST RATE FOR QUARTER ENDING SEPT. 30. 1955

Deposits made on or before 10th business day of January, April, July and October and the 3rd business day of all months draw interest from the first of such months if left to the end of the quarterly dividend period.

THE *Kings County* SAVINGS BANK

Incorporated 1860

135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue

Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10,000

Member Federal Deposit Insurance Corporation

DIDŽIULĮ DIDŽIULĮ

RUDENS BALIŲ

ruošia

Lietuvių Sporto Klubas

SEŠTADIENĮ,

1955 M. LAPKRIČIO 5 D.

GRAND PARADISE

DIDŽIOJOJE SALĖJE,

320 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Šokiams gros padidintas JOE THOMAS orkestras su lietuviams gerai žinomu ir visų mėgiamu dainininku J. NAKUTAVIČIUM.

Veiks turtingas bufetas ir bus visa eilė kitų įvairenybių.

Pradžia 8.00 val. v. Įžanga $2.00.

Visuomenė kviečiama gausiai dalyvauti.

GR. 3-9865

GLENN'S RESTAURANT CABARET-BAR

CABARET — BAR

CH. GLENN, Sav.

Čigonų muzika — dainos — baletas. Kas naktį šokiai su čigonų europišku orkestru iki 3 val. ryto.

GERIAUSI VALGIAI — ŽEMOS KAINOS

219 2nd Ave. (cor. 14th St. New York City

JULIUS' RESTAURANT

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas

Stiklinis baras. Viena gražiausių užeigų Brooklyne

273 GRAND STREET, BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 4-9533.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

BARAS, RESTORANAS

SALĖ vestuvėms, susirinkimams, parengimams, etc.

Vyt. BELECKAS

savininkas

1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.

Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties), Ridgewoode

JŪSŲ VISOKERIOPUI TURTUI APDRAUSTI

JUOZAS ANDRIUŠIS

Atstovauja pirmaeiles draudimo įstaigas.
Gyvybė apdraudžiama per Travelers Ins. Co.
Hartford, Conn.
Greitas ir sąžiningas patarnavimas.

238 Leonard St. Brooklyn 11, N. Y.

EV. 7-8247.

BALFo KONCERTAS

1955 metų Vajaus užbaigimo proga

ĮVYKS SEKMADIENĮ,

lapkričio 20d.

4.30 PO PIETŲ

ŠV. STANISLOVO PARAP. SALĖSE,

Driggs Ave. ir Newell St. kampas, Greenpoint Brooklyne.

PROGRAMOJE DALYVAUJA:
Apreiškimo parapijos CHORAS, akt. Henrikas KAČINSKAS
SKAUTŲ OKTETAS ir kt.
Koncerto programai vadovaus VITALIS ŽUKAUSKAS.
Šokiams gros JOE THOMAS orkestras
ŠOKIAI IR BUFETAS IKI 11 VAL. VAKARO
Įėjimas $1.50, studentams ir moksleiviams $1.00.
Visas pelnas skiriamas lietuviams tremtyje.
Maloniai kviečiame visus atsilankyti.

1955 M. BALFo VAJAUS KOMITETAS

LIETUVIŠKI SŪRIAI

Lietuviški sūriai, gaminami Michigan valstybėje, yra švieži, nes jie atgabenami lėktuvais.
Šiuos tikrus, lietuviškos gamybos, sūrius Petras Lisauskas pristato visoms krautuvėms rytinėse valstybėse.
Gydytojai sako, kad maitinimasis pieniškais produktais, ypač sūriu, stiprina žmogaus sveikatą ir ilgina jo amžių.
Lietuviški sūriai, kurių Petras Lisauskas pataria tuojau užsisakyti, turi visas tas teigiamas kokybes.
Petro Lisausko krautuvėje (prieš Maspetho lietuvių bažnyčią) taip pat galite gauti lietuviškos Boston Baking Co. gamybos duonos, tikrų lietuviškų dešrų ir šviežių, tiesiai iš farmos atvežtų, kiaušinių.
Atsiminkite: Petro Lisausko krautuvėje gaunami tik šviežiai produktai.
Petras Lisauskas lietuviškus sūrius reguliariai pristato šiems savo atstovams: V. Abeciūnas, New Britain, Conn. ir Boston Co., Elizabeth, N. J.

PETRAS LISAUSKAS

Lietuviškų sūrių Atstovybė Rytinėse Valstybėse

64-09 Clinton Ave., Maspeth, N. Y.

Telefonas TW 4-8087

Tel. VIrginia 9-3112

PARK FLOKIST

Matthew Mažeika

Gėlės pristatomos į bet kurią pasaulio vietą.

8015 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.

(Skersai nuo Haven teatro)

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR

Kazys ir Alvina Buividai

Vakarais muzika prie baro.

Vienas iš gražiausių kabaretų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai.

DU ORKESTRAI, "FLOOR SHOW" IR ŠOKIAI

80 ST. MARKS PLACE, (8th St. ir 1st Avenue) NEW YORK, N. Y. GRamercy 7-9765